

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Uudenkaupungin koulussa tehtävää nuorisotyötä kehittämässä

case Uudenkaupungin yhtenäiskoulu

Kuokkanen Katja

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

4/2020

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijä: Katja Kuokkanen

Opinnäytetyön nimi: Uudenkaupungin koulussa tehtävää nuorisotyötä kehittämässä case Uudenkaupungin yhtenäiskoulu

Sivumäärä: 50 ja 5 liitesivua

Työn ohjaaja: Jenny Honka

Työn tilaaja: Uudenkaupungin nuorisopalvelut, Nuorisopalveluiden vastaava Katriina Rauman

Nuorten hyvinvoinnin vähentyminen niin koulussa kuin vapaa-ajalla on erittäin iso huolenaihe. Uuden kouluterveyskyselyn mukaan nuoret kokevat olevansa yhä vähemmän osa koulu yhteisöä. Voisiko koulussa tehtävä nuorisotyö tuoda helpotusta tilanteeseen ja auttaa lisäämään osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä?

Opinnäytetyön tilaajana on Uudenkaupungin kaupungin nuorisopalvelut, joiden tehtävänä on vastata kunnan lakisääteisiin tehtäviin. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille suunnattua ohjattua toimintaa, tietoa, neuvontaa ja mielekästä tekemistä siellä missä nuoret ovat. Nuorisopalvelut pyrkii tavoittamaan kaikki alle 29 vuotiaat nuoret.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää nuorisopalveluiden koulussa tehtävää nuorisotyötä. Tarkoituksena oli tutkia mitkä ovat Uudenkaupungin yhtenäiskoulun henkilökunnan ajatukset ja odotukset koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Mitkä ovat nuorisotyön vahvuudet ja mitkä nähdään heikkouksina?

Aihe oli tilaajalle ajankohtainen ja nousi esiin heidän tarpeestaan. Koulussa tehtävälle nuorisotyölle on kehitetty uusia toimintamalleja. Tästä johtuen tilaaja koki tarvitsevänsä lisää tietoa koulun henkilökunnan näkökulmasta kouluun vietävästä nuorisotyöstä. Aiheen ajankohtaisuutta osoittaa viimeaikaiset keskustelut koulussa tehtävästä nuorisotyöstä ja tutkimukset nuorten hyvinvoinnista. Terveys- ja hyvinvointilaitoksen teettämässä kouluterveyskyselyssä näkyi nuorten hyvinvoinnin vähentyminen.

Tutkimus oli otteeltaan tapaustutkimus. Kehittämistyö aloitettiin teettämällä sähköinenkysely Uudenkaupungin yhtenäiskoulun yläkoulun henkilökunnalle. Kyselyllä selvitettiin nuorisotyön tunnettavuutta, nuorisotyöntehtäviä koulussa, yhteistyöntekemistä sekä nuorisotyön vaikuttavuutta. Tämän lisäksi käytettiin kyselyä tukevinä menetelminä benchmarkingia sekä teemahaastatteluja. Lisäksi käytettiin tutkimuksessa hyväksi havainnointia, joita toteutin vuosien 2018-2020 välisenä aikana.

Kehittämistyön tuloksena syntyi konkreettisia tuotoksena toimenpide-ehdotukset, joilla nuorisopalvelut voivat kehittää omaa työtänsä, lisätä tietoisuutta nuorisotyön tarkoituksesta sekä vahvistaa nuorisotyön asemaa koulussa. Yhteistyön lisääminen on avain asemassa nuorten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisäämisessä.

Asiasanat: nuorisotyö, koulunuorisotyö, yhteistyö, yläkoulu, nuorisopalvelut, hyvinvointi, osallisuus, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme Civic Activities and Youth Work Degree

Author: Katja Kuokkanen
Title: Developing school youth work - Case Uusikaupunki Comprehensive School
Number of Pages: 50 and 5 attachment pages
Supervisor: Senior Lecturer Jenny Honka
Commissioner: Youth services of Uusikaupunki, Responsible for Youth Services Katriina Rauman

The decline in young people's well-being, both at school and in leisure, is a major concern. According to a new school health survey, young people think that they are becoming more and more disengaged from the school community. Could youth school work bring relief and help strengthen inclusion and community?

The commissioner of this thesis is Uusikaupunki Youth Services. The mandate of Uusikaupunki Youth Services is to implement the statutory duties of the municipality which are stipulated in the Youth Act. Their mandate includes providing guided and meaningful activities, information, advice for young people. The Youth Services aims to reach all young people under the age of 29.

The purpose of this thesis is to develop youth school youth work in Uusikaupunki. The purpose was to explore the thoughts and expectations of the staff of Uusikaupunki comprehensive school about school youth work: its strengths and weaknesses.

The methods used in this case study thesis were observation, survey, benchmarking interview and an expert interview. The results indicate that awareness about school youth work and its goals needs to be raised among school staff. In addition, cooperation between youth services and the comprehensive school should be strengthened.

The final product of the thesis is development proposals for the staff of Uusikaupunki Youth Services. The development procedures following the implementation of these proposals will benefit Uusikaupunki Comprehensive School, as well, through the strengthening of mutual cooperation. Both youth workers and school hoped for more cooperation and exchange of information. For school staff, youth workers were an additional resource and a source of well-being.
school = school staff

Keywords: youth work, school youth work, cooperation, upper comprehensive school, youth services, well-being, involvement, community spirit

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	UUDENKAUPUNGIN NUORISOPALVELUT JA OPINNÄYTETYÖN TARVE	7
3	TIETOPERUSTA.....	10
3.1	Mitä nuoruus on	10
3.2	Nuorisotyön tehtävät	11
3.3	Peruskoulun tehtävät.....	14
3.4	Nuorisotyön ja peruskoulun välinen yhteistyö	14
3.5	Koulussa tehtävä nuorisotyö	18
4	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....	22
4.1	Kyselytutkimus	22
4.2	Haastattelut	24
4.3	Benchmarking.....	25
4.4	Analysointimenetelmät	27
5	TULOKSET JA ANALYYSI	29
5.1	Nuorisotyön näkyvyys avain asemassa	30
5.2	Yhteistyötä nuorten hyväksi	32
5.3	Koulussa tehtävän nuorisotyön tarpeellisuus nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi.....	36
5.4	Koulussa tehtävän nuorisotyön tärkeimmät työmuodot	38
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	41
7	LOPUKSI.....	45
	LÄHTEET	46
	LIITTEET	51

1 JOHDANTO

Koulussa tehtävä nuorisotyö on ajankohtainen aihe. Koulussa tehtävästä nuorisotyöstä on tehty paljon tutkimuksia sekä opinnäytetöitä. Allianssin mukaan 73 % kouluista tehdään nuorisotyötä, mutta tehtävän nuorisotyön määrä, työmuodot ja laatu vaihtelevat. Koulu on paikka, josta nuoret parhaiten tavoitetaan. (Allianssi 2018 a.)

Nuorisotyö on muuttanut toimintaympäristöään ja jalkautunut entistä enemmän nuorisotilojen ulkopuolella. Koulut nuorisotyön toimintaympäristönä ovat nousseet toiseksi nuorisotilojen jälkeen. Tämä kertoo koulussa tehtävän nuorisotyön yleisyydestä ja lisääntymisestä. (Suomen kuntaliitto 2019.)

Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen vuonna 2019 teettämän kouluterveyskyselyn mukaan, peruskoululaisten hyvinvointi on laskenut verrattuna vuonna 2017 tehtyyn kyselyyn. Oppilaat tuntevat olevansa yhä vähenemissä määrin tärkeä osa luokka- ja kouluyhteisöä. (THL 2019.)

Opinnäytetyöni tilaaja on Uudenkaupungin nuorisopalvelut, joka tuottaa nuorille palveluita, joilla edistetään nuorten hyvinvointia ja lisätään nuorten osallisuutta. Uudenkaupungin nuorisopalvelut on aloittanut koulussa nuorisotyön tekemisen Uudenkaupungin yhtenäiskoululla yläkoululaisten kanssa vuoden 2019 syksyllä uudella tavalla. Tehtävän työn määrä on lisääntynyt ja muuttunut tavoitteellisemmaksi.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Mitkä ovat Uudenkaupungin yhtenäiskoulun yläkoulun henkilökunnan ajatukset koulussa tehtävästä nuorisotyöstä?
2. Miten Uudenkaupungin nuorisopalvelut voivat kehittää koulussa tehtävää nuorisotyötä?
3. Vaikuttaako koulussa tehtävä nuorisotyö nuorten hyvinvointiin?

Opinnäytetyöni aluksi kerron Uudenkaupungin nuorisopalveluista sekä opinnäytetyön tarpeellisuudesta. Niiden jälkeen siirryn tietoperustaan, jossa avaan aiheeseen liittyviä käsitteitä enemmän. Tietoperustan jälkeen kerron valitsemistani kehittämistyön menetelmistä. Lopuksi kerron menetelmistä syntyneet tulokset teemoittain, sekä kuvailen kehittämis ehdotuksia.

Tein kaksi yhteisöpedagogin opintoihin liittyvää harjoittelua Uudenkaupungin nuorisopalveluilla vuosien 2018-2020 välisenä aikana. Harjoittelujeni kautta olen seurannut Uudenkaupungin yhtenäiskoululla tehtävän nuorisotyön kehittymistä.

2 UUDENKAUPUNGIN NUORISOPALVELUT JA OPINNÄYTETYÖN TARVE

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni tilaajan, Uudenkaupungin nuorisopalvelut. Kerron tarkemmin organisaatiosta sekä sen tuottamista palveluista. Lisäksi tulen kertoa, miten tällä hetkellä Uudenkaupungin yhtenäiskoululla nuorisotyötä tehdään ja miksi tämä opinnäytetyö on tarpeellinen.

Nuorisotyön tekemisestä koulussa käytetään erilaisia termejä, kuten koulunuorisotyö, nuorisotyö koulussa, kouluyhteistyö, integroitu yhteistyö nuoristyö koulussa ja kouluun vietävä nuorisotyö (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 14-15). Opinnäytetyössäni tulen käyttämään termiä koulussa tehtävä nuorisotyö.

Uudenkaupungin nuorisopalvelut

Opinnäytetyöni tilaaja on Uudenkaupungin nuorisopalvelut. Nuorisopalvelut ovat osa Uudenkaupungin hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelukeskusta. Uudenkaupungin nuorisopalveluiden tehtävänä on vastata kunnan lakisääteisiin tehtäviin, jotka ovat määrätty nuorisolaissa. Uudenkaupungin nuorisopalveluiden henkilökuntaan kuuluvat nuorisopalveluiden vastaava, osa-aikainen palvelusihteeri, kolme nuoriso-ohjaajaa ja kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. (Uusikaupunki 2020.)

Uudenkaupungin nuorisotyön tavoitteena on tarjota kaupungin nuorille edellytykset hyvään nuoruuteen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Nuorisotyö edistää ja tukee nuorten osallisuutta harrastustoimintaan, koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Kaikessa toiminnassa mukana ovat tieto- ja neuvontatyö sekä ehkäisevä päihdetyö. (Uusikaupunki 2015 a, 4.) Nuorisopalvelut pyrkivät tavoittamaan alle 29-vuotiaat kuntalaiset. Nuoriso-ohjaajien pääkohderyhmänä ovat käytännössä 11–18-vuotiaat nuoret. Nuorisopalvelut tuottavat muun muassa nuorille suunnattua ohjattua toimintaa, retkiä, tapahtumia ja neuvontaa (Uusikaupunki 2020.).

Lähinuorisotyötä tehdään Uudessakaupungissa nuorisotiloilla. Nuorisotaloja on kaksi. Nuorisotalojen toiminnan tavoitteena on nuorten kohtaaminen, aito mukanaolo nuorten arjessa sekä mielekkään vapaa-ajan tekemisen tarjoaminen nuorille. (mt.)

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat nuoret aikuiset. Tavoitteena on auttaa nuoria oikeiden palveluiden piiriin, työn, opiskelun ja toimeentulon turvaamiseksi. Etsivä nuorisotyö on nuorille vapaaehtoista ja vuorovaikutuksellista puhelua turvallisen aikuisen kanssa. (Aluehallintovirasto 2020.)

Nuoret pyritään tavoittamaan viidesluokkalaisista lähtien. Koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön kuuluvat koulussa tehtävän nuorisotyön lisäksi Varpu eli varhaisen puuttumisen toimintamalli, ehkäisevä päihdetyö, nuorisotilojen ja palveluiden tutustumispäivät sekä nuorisotilojen toiminnan ja aukiolojen suunnittelu yhteistyössä päällekkäisyyksien poistamiseksi. (Uusikaupunki 2020.)

Joka vuosi nuorisopalvelut järjestävät yhdessä Uudenkaupungin seurakunnan kanssa ryhmäytymispäivän uusille seitsemäsluokkalaisille. Ryhmäytymispäivän tarkoituksena on luoda tulevaan luokkaan ryhmähenkeä. Oppilashuoltoryhmään nuorisopalvelut osallistuvat kutsuttuna. (mt.) Uudenkaupungin nuorisopalveluissa toteutetaan koulussa tehtävää nuorisotyötä viikoittain eri kouluissa. Yhtenäiskoulun yläkoulun puolella koulunuorisotyötä tehdään noin 2 kertaa viikossa.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien takaaminen sekä osallistaminen ovat tärkeitä osa-alueita nuorisopalveluiden toiminnassa. Yhteiskunnallisesti tärkeä kasvatustavoite on nuorten osallistuminen oman yhteisönsä päätöksentekoon. Uudessakaupungissa toimii lakisääteinen nuorisovaltuusto, jonka kautta nuoret pystyvät vaikuttamaan kunnan päätöksen tekoon. (Uusikaupunki 2015 a, 9.)

Nuorten ääni pääsee kuuluviin myös seutukunnallisessa foorumissa, jonka tavoitteena on nuorten hyvinvoinnin ja yhteistoiminnan lisääminen sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäiseminen. (Vakka-Suomen seutukunta 2013). Nuoret otetaan mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Avoimessa nuorisotilatoiminnassa käytössä on nuorten talokokous, jossa nuoret muun muassa pääsevät suunnittelemaan nuorisotilatoimintaa, retkitoimintaa ja vaikuttamaan siihen mitä koulussa tehtävä nuorisotyö pitää sisällään.

Opinnäytetyön tarve

Uudenkaupungin nuorisopalvelut on tehnyt koulussa tehtävää nuorisotyötä uudella tavalla ja aktiivisemmin vuoden 2019 syksystä lähtien. Pääpaino kouluun tehtävästä nuorisotyöstä on yläkoulujen puolella. Harjoittelujaksojen aikana havainnoin tarvetta koulussa tehtävän nuorisotyön kehittämiseksi. Lisäksi tilaajalta tuli tieto opinnäytetyön tarpeesta.

Vaikka erilaisia yhteistyömuotoja on tehty vuosia koulujen kanssa, nuorisotyön jalkautuminen yhtenäiskoululle on vielä alkuvaiheessa. Tällä hetkellä pitää määritellä mitä koulussa tehtävä nuorisotyö voisi olla, mitä se pitää sisällään ja mitkä ovat sen toimintatavat. Tavoitteena on nuorisotyön lisääminen koulumaailmaan ja uusien yhteistyömuotojen kehittäminen.

Uudenkaupungin yhtenäiskoulussa oppilaita on noin 700, josta yläkoulun puolella 360. Koulussa tehtävä nuorisotyö tavoittaa monia oppilaita. Nuorisotaloilta tunnettujen nuorten lisäksi sellaisia, jotka eivät siellä käy. Koulussa tehtävän nuorisotyön tavoitteena on kohdata mahdollisimman monta yläkoulun oppilasta ja luoda heihin kontaktia.

Opinnäytetyöni tavoitteena on saada Uudenkaupungin nuorisopalveluille tietoa siitä, mitä Uudenkaupungin yhtenäiskoulun yläkoulun henkilökunta odottaa nuorisopalveluiden tuottamalta koulussa tehtävältä nuorisotyöltä ja mitkä heidän käsityksensä ovat koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Mitkä ovat ne haasteet, johon koulussa tehtävän nuorisotyön toivotaan tuovan apua? Kokevatko he nuorisotyön tuovan haittaa koulumaailmaan?

Miten nuorisopalvelut pystyvät vastaamaan koulun henkilökunnalta tuleviin odotuksiin? Miten saamme lisättyä tietoisuutta yhtenäiskoululle? Mitä koulussa tehtävä nuorisotyö on, mitkä ovat sen tavoitteet sekä mitä se voisi olla tulevaisuudessa?

3 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa käsittelen kehittämistyöni tietoperustaa. Luvussa avaan nuorisotyöhön oleellisesti liittyviä käsitteitä, kuten nuoruuden määritelmää, nuorisotyöhön liittyvää lainsäädäntöä, nuorisotyön ja peruskoulun tehtäviä sekä yhteistyötä koulun ja nuorisopalveluiden välillä. Lisäksi käsittelen koulussa tehtävää nuorisotyötä.

3.1 Mitä nuoruus on

Nuoruuden määrittelemisen on haasteellista, eikä oikeaa vastausta ole. Nuoruutta voidaan tarkastella esimerkiksi biologisen iän mukaan ja psykologisten kehitystehtävien mukaan. Suomen eri lait määrittelevät nuoruuden biologisen iän mukaan. Nuoruutta määriteltäessä, ei nuorista voida puhua yhtenäisenä ihmisjoukkona, sillä jokainen nuori on yksilö ja nuoruuden vaihe on moniulotteinen (Rauas 2014, 9).

Nuoruuden ikävaihe nähdään osana ihmisen elinkaarta, joka ajoittuu lapsuuden ja aikuisuuden välille. Nuoruusikä on kypsyemisprosessi, jossa koetaan sosiaalisia, psykologisia ja biologisia kehityshaasteita (Heikkinen & Tuomi 2000, 156). Nuoruusikää pidetään usein haavoittuvaisena aikana psykologisesti. Omien vahvuuksien ja heikkouksien löytäminen vaatii itsensä vertaamista muihin ihmisiin kotona, koulussa, vapaaajalla ja ystäväpiirissä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 13.)

Nuoruutta voidaan tarkastella kolmena erilaisena kehitysjaksona. Nuoruusiän varhaisvaihe sijoittuu 12–15 ikävuoden väliin, joka on ihmissuhteiden kriisien aikaa. Tällöin biologinen murrosikä alkaa, protestoidaan auktoriteetteja vastaan sekä luodaan uusia ystävyys-suhteita ja niiden merkitys kasvaa. Nuoruusiän keskivaihe sijoittuu 15–18 ikävuoden välille, jolloin eletään identiteettikriisi vaihetta. Tällöin rajoja kokeillaan, samaistutaan muihin ihmisiin ja minäkuvaa rakennetaan sekä luodaan syvällisiä ihmissuhteita. Nuoruusiän loppu vaihe 18–20 vuotiaana on ideologisen kriisin vaihe, jolloin mietitään omaa asemaa yhteiskunnassa ja aloitetaan itsenäistä elämää. (Dunderfelt 2011, 84-85.)

Psykologi Tony Dunderfelt (2011, 84-85.) määrittelee nuoruuden jakson 12–20 ikävuoden välille, jolloin nuoren psykologisena kehitystehtävänä on oppia ohjaamaan omaa elämäänsä tietoisemmin suhteessa muihin ihmisiin, luontoon ja maailmankaikkeuteen. Näin nuori pystyy suhteuttamaan omaa käytöstään vallitsevan yhteiskunnan

normeihin ja kulttuuriin (Aaltonen ym. 2003, 13, 80). Nuoruusiälle keskeistä on olla vielä keskeneräinen ja kypsyvätön aikuisuuteen. Tästä syystä nuoruutta halutaankin pitkittää mahdollisimman pitkälle, jotta ei pitäisi huolehtia aikuisuuden mukanaan tuomista velvollisuuksista. (Rauas 2014, 9.)

3.2 Nuorisotyön tehtävät

Nuorisotyön määrittäminen koetaan nuorisotyön suurimmaksi haasteeksi. Nuorisotyön kentällä on monia eri toimijoita. Kuntien lisäksi seurakunnat, järjestöt, yhdistykset ja seurat tekevät nuorisotyötä. Koska nuorisotyötä ja sen tekemistä ei ole tarkkaan määriteltä, niin jokainen nuorisotyönkentällä toimija toteuttaa omalla tavallaan nuorisotyötä. (Cederlöf & Hoikkala & Kuivakangas & Tiilikka 2017, 194.)

Ammatilliselle nuorisotyölle ei ole olemassa virallista määritelmää. Katariina Soanjärvi (2011,130) määrittelee väljästi väitöskirjassaan ammatillista nuorisotyötä. Ammatillisella nuorisotyöntekijällä nähdään olevan alalle sopiva koulutus sekä palkkatyö. Nuorisotyöntekijä tekee kasvatustyötä, jossa nuorten kohtaaminen on keskiössä. Vastavuoroisen vuorovaikutuksen nähdään olevan ammatillisen nuorisotyön keskeinen asia.

Nuorisotyön tehtävien määrittäminen ei ole yksiselitteistä, sillä ne ovat moninaisia, eikä tarkkaa määritelmää nuorisotyölle eikä sen tekemiselle ole. Nuorisotyötä ei voi lokeroida, mutta joitakin reunaehtoja on määriteltävissä. (Rauas 2014,9.) Nuorisolaki (1285/2016) määrittelee nuorisotyön tehtäväksi nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemisen yhteiskunnassa, mikä antaa nuorisotyölle arvoperustan. Suomen nuorisoalan kattojärjestö määrittelee nuorisotyön olevan tuen, ohjauksen ja palveluiden tarjontaa, joka on nuoren valitsema, hyväksymä ja omaksi kokema. (Allianssi 2020.) Nuorisotyön ammattieettisen ohjeistuksen mukaan nuorisotyön tavoitteena on edesauttaa nuorta tavoittamaan omien voimavarojensa ja näkemyksiensä mukaisen paikan yksilönä sekä yhteiskunnan jäsenenä. (Rauas 2014,24-25.)

Nuorisotyötä tehdään perinteisesti nuorten vapaa-aikana ja siksi sen lähtökohtana pidetäänkin vapaaehtoisuutta. Nuoret tulevat palvelujen piiriin omasta aloitteestaan ja vapaasta tahdosta. (Humanistinen ammattikorkeakoulu & Kyrönlampi 2012, 81-82.)

Vapaaehtoisuuteen perustuva osallistuminen luo perustan nuorisotyölle. Tasa-arvoisuus, toisten kunnioittaminen, kriittinen vuoropuhelu ja valtarakenteiden tunnistaminen nähdään nuorisotyön arvoina. (Jalonen & Heinonen 2019, 10.)

Nuorisotyö mielletään matalan kynnyksen tueksi, jonka piiriin on helppo tulla (Kolehmainen ym. 2014, 49). Nuorisotyö voidaanakin nähdä ennaltaehkäisevänä hyvinvointityönä. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen ja elämänhallinnan parantamiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Sosiaalisen vahvistamisen väitetään olevan ennaltaehkäisevän työn ydin. (Humanistinen ammattikorkeakoulu ym. 2012, 81-82.)

Nuorisotyöntekijä on nuoren tukena niin koulussa kuin vapaa-ajalla. Toimintaympäristöjen ja työtehtävien muuttuessa, nuorisotyön omat ominaispiirteet pysyvät. (Cederlöf ym. 2017, 194). Nuorisotyön lähtökohtana on kasvatuksellinen ohjaus, joka on aitoa kohtaamista, kannustavaa kasvatusta ja yhdessä tekemistä. Nuorisotyöntekijä toimii nuoruuden ja nuorten elinolojen tulkkina. (Rauas 2014, 28) Kasvattaja roolin lisäksi nuorisotyöntekijä nähdään ohjaajana, koordinaattorina, kehittäjänä ja innostajana (Cederlöf ym. 2017, 194).

Nuorisotyötä säätelevät lait

Suomessa tehtävää ammatillista nuorisotyötä määrittelevät monet eri lait ja säädökset. Suomen **perustuslain** tarkoituksena on turvata kansalaisten perusoikeudet, joissa nuorisotyö kuuluu sivistyspalveluihin. Perustuslaki määrittelee lapsiksi alle 18-vuotiaat. (Kuntaliitto 2020.). Lain mukaan lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä. Kehitystaso huomioon ottaen heidän pitää myös saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin (731/1999, 6§).

Kuntalain mukaan kuntien tulee edistää hyvinvointia ja elinvoimaisuutta sekä järjestää palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (410/2015, 1§). Lisäksi kunnilla on velvoite asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Vastuu nuorisotyön toteuttamisesta kuuluu jokaiselle kunnalle. Kuntien tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja niiden pohjalta luoda nuorille suunnattuja tiloja ja palveluita (Nuorisolaki 1285/2016).

Ammatillista nuorisotyötä Suomessa määrittelee **nuorisolaki**. Nuorisolain mukaan kaikki alle 29-vuotiaat ovat nuoria. (1285/2016, 3§). Pääpaino laissa on nuorten osallisuudessa. Nuorisotyön tulee edistää nuorten kasvua, itsenäisyyttä, vaikuttamismahdollisuuksia ja osallisuutta yhteiskunnassa. Lisäksi tulee tukea nuorten harrastustoimintaa, yhteisöllisyyttä ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja (Jalonen ym. 2019, 22).

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on yhdenvertaisuuden edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvan tehostaminen (1325/2014, 1§). Lakia sovelletaan julkisessa sekä yksityisessä toiminnassa. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan samanarvoisuutta kaikkien ihmisten kesken, eikä ketään saa syrjiä henkilöön liittyvän syyn perusteella. Laki määrää jokaisen kunnan tekemään yhdenvertaisuussuunnitelman, joka edistää yhdenvertaisuutta kunnan toiminnassa. Suunnitelman tulee kattaa nuorisotyö ja sitä tekevä henkilökunta (Osaamiskeskus Koordinaatti 2019.).

Lastensuojelulaissa lapsilla tarkoitetaan alle 18-vuotiasta ja nuorena 18–20-vuotiaasta (417/2007, 6§). Turvallinen kasvuympäristö, tasapainoinen ja monipuolinen kehitys sekä erityissuojelu ovat lain pääkohdat. Lastensuojelulaki määrittelee nuorisotyön ehkäiseväksi lastensuojelutyöksi. Lain mukaan ennaltaehkäiseväksi lastensuojeluksi määritellään tuki ja erityinen tuki, jota kunnan pitää antaa nuorisotyön, opetuksen, päivähoidon, äitiys- ja lastenneuvolan sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa (88/2010, 3§). Nuorisotyötä tekevillä on lastensuojeluilmoitusvelvollisuus, jos lapsen tai nuoren tilanne niin vaatii (88/2010, 25§.)

YK:n yleissopimus lasten oikeuksista on tullut Suomessa voimaan vuonna 1991. Sopimus on maailman laajimmin voimaansaatettu ihmisoikeussopimus. Vaikka kyse on lasten oikeuksista, vaikuttaa se myös osaltaan nuorisotyöhön, koska sopimuksen mukaan lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä. Sopimuksen tärkein tavoite on lapsien hyvinvoinnin turvaaminen. Syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten kunnioittaminen ovat sopimuksen neljä periaatetta. Jokaiselle lapselle on taattava terveys, koulutus, tasa-arvo ja turvallisuus. (Suomen YK-liitto 2019.)

3.3 Peruskoulun tehtävät

Perusopetusta kutsutaan suomalaisen koulutusjärjestelmän kivijalaksi. Perusopetusta määrää perusopetuslaki (628/1998), jonka tavoitteena on oppilaan kasvun tukeminen niin ihmisenä kuin yhteiskunnan jäsenenä. Lisäksi elämässä tarvittavien tietojen ja taitojen opettaminen ovat tärkeässä roolissa. Valtakunnallinen opetussuunnitelma määrittelee perusopetuksen tavoitteet, jonka pohjalta jokainen kunta laatii oman opetussuunnitelmansa.

Perusopetus ei perustu pelkästään eri aineiden opetukseen. Perusopetuksen tehtävät voidaan jakaa neljään eri osioon, opetus- ja kasvatustehtäviin, yhteiskunnalliseen tehtävään, kulttuuritehtävään ja tulevaisuuden tehtävään. Näiden tehtävien tavoitteena on luoda laaja-alaista osaamista. (Opetushallitus 2014, 18.)

Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus ovat yhteiskunnallisen tehtävän perusta, joka edistää yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia. Tulevaisuuden tehtävänä on kohdata globaalisti muutostarpeet, opettaa niiden kriittinen arviointi sekä vastuun kantaminen tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Monipuolinen kulttuuri-osaaminen ja kulttuuriperinnön arvostaminen ovat kulttuuritehtävän perustana. Tämä lisää ymmärrystä kulttuurien moninaisuudesta ja kasvattaa kulttuuri-identiteettiä. (mt. 18.)

Valtionneuvoston asetuksen (422/2012) mukaan koulun tulee tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja vastuunkykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetus- ja kasvatustehtävän tavoitteena on terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen sekä kasvaminen hyviin yhteiskunnallisesti hyväksyttäviin tapoihin. Kasvatustehtävällä tarkoitetaan oppilaiden hyvinvoinnin, kehityksen ja oppimisen tukemista koulussa, sekä kotien ja vanhemmuuden kasvatuksen tukemista. Tämä tukee oppilaan myönteisen identiteetin kasvua, puhutaankin kasvatuskumppanuudesta.

3.4 Nuorisotyön ja peruskoulun välinen yhteistyö

Nuorisotyö ja peruskoulu ovat erilaisia instituutioita, joiden tarkoitus ja tehtävät eroavat toisistaan, joskin samanlaisuuksia löytyy. Nuorisotyön kuin koulunkin tehtävänä on kasvattaa ja opettaa nuorista vastuuntuntoisia kansalaisia. Nuorisotyön tehtävänä

on toiminnallaan tukea sekä nuoria, koulun arkea että kasvatus- ja opetustyötä. (Koirikivi & Virkkala & Heikkilä 2018, 7-9.)

Nuorisotyöllä ja koululla on pitkät perinteet yhteistyön tekemisestä. Yhteistyötä on tehty pitkälti omista tarpeista lähtien. Sekä nuorisotyöllä että kouluilla kohderyhmä on sama eli nuoret. Molempien toimijoiden työn tavoitteena on nuoren kasvun tukeminen, vaikka työn tekemisen tavat ovat erilaisia. Koulun lakisääteiset tehtävät sekä toimintakulttuuri vaikuttavat yhteistyön mahdollisuuksiin. (Kolehmainen 2013 54- 55.)

Koulun toimintaa ohjaa tarkasti lainsäädäntö ja koulun tavoitteet on ilmoitettu selkeästi opetussuunnitelmassa. Nuorisotyön nähdään perustuvan ammattikunnan perinteeseen sekä hiljaiseen tietoon, vaikka lainsäädäntö osiltansa ohjaakin työtä. Olisi tärkeää yhdistää voimavarat ja tehdä yhteistyötä yhteisten nuorien olosuhteiden parantamiseksi. (Kiilakoski 2014, 27-72.)

Nuorten asioiden monialainen hoitaminen on tärkeää Uudenkaupungin nuorisopalveluille. Yhteistyökumppaneihin kuuluvat muun muassa kulttuuri- ja liikuntatoimi, sosiaali- ja terveystoimi, koulut ja oppilaitokset, seurakunta, järjestöt, poliisi sekä perheet (Uusikaupunki 2015 b, 9). Myös Uudenkaupungin opetus- ja kasvatusstrategiassa korostetaan yhteistyön tärkeyttä. Lasten- ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen vaatii yhteistyön parantamista sosiaali- ja terveystoimen sekä nuoriso- ja liikuntasektorin kanssa (Uusikaupunki 2015 a, 8).

Nuorisotyön ja koulun välisen yhteistyön lähtökohdaksi vaaditaan yhteisen tahtotilan löytäminen, jonka pohjalta laaditaan yhteiset tavoitteet sekä yhteinen päämäärä. Sitoutuminen yhteistyön tekemiseen tuo työhön jatkuvuutta. Yhteistyötä tehdessä nuorten osallistuminen korostuu. Työ ei voi olla pelkästään asiantuntijoiden välistä yhteistyötä vaan kohderyhmä on otettava mukaan toimijaksi. (Kiilakoski 2014, 72.)

Työn päällekkäisyyksien vähentämiseksi on hyvä tunnistaa yhteiset asiakkaat, eikä kiinnittää huomiota ammattikuntien toiminta ja työtapojen eroavaisuuksiin. Näin pystytään vastaamaan paremmin nuorten tarpeisiin, vaikka työtavat olisivatkin erilaisia (mt. 27). Esimerkiksi nuorisopalveluissa nuorisotilojen toiminnan aukiolojen suunnittelu yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa vähentää päällekkäisyyksiä ja näin pystytään nuorille tarjoamaan enemmän toimintaa ilman kilpailuasetelmaa.

Erilaisten toimintakulttuurien ja ammattikuntien osaamisen hyödyntäminen ovat oleellisessa asemassa yhteisiä tavoitteita luotaessa. (mt. 72.) Koulujen sosiaalisen pääoman nähdään olevan yhteydessä nuorten hyvinvointiin. Sosiaalisella pääomalla viitataan yleensä sosiaalisiin verkostoihin, normeihin ja luottamukseen, joilla on kykyä edistää verkoston jäsenten välistä yhteistoimintaa, resurssien hyödyntämistä ja toimintojen yhteensovittamista. (Jyväskylän yliopisto 2020.) Koulun sosiaalisen pääoman kasvattamiseen tulisikin hyödyntää verkostoja ja yhteistyötä enemmän.

Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan yhteistyötä eri toimijoiden kesken, nuorten kasvun ja kehittymisen tukemiseksi. Kasvatuskumppanuus on toimijoiden pitkäjänteistä ja tavoitteellista moniammatillista yhteistyötä. (Hakoluoto & Jukkala & Lämsä 2014, 8.) Kasvatuskumppanuus on väylä moniammatilliseen yhteistyöhön (Kolehmainen ym. 2014, 17).

Nuorisotyön ja koulun kasvatuskumppanuus nähdään ennaltaehkäiseväksi työksi, jonka tavoitteena on muun muassa nuorten osallistaminen, toimintamahdollisuuksien lisääminen, eriarvoisuuden vähentäminen, aktiivisen toimijuuden lisääminen koulussa ja yhteiskunnassa, positiivisen itsetunnon rakentuminen, yhteisöllisyyden tunteen tukeminen ja ryhmien toimintaa osallistuminen, nuorten tukeminen vuorovaikutustaidoissa ja vuorovaikutussuhteissa sekä kouluviihtyvyyden lisääminen. (Hakoluoto ym. 2014, 9.)

Kasvatuskumppanuuden luominen vaatii työtä. Kasvatuskumppanuuden rakentumiseen vaaditaan nuorisotyöntekijän ja koulun henkilökunnan välistä luottamusta, selkeää roolien ja työnjakoa sekä yhteistä tahtotilaa ja näkemystä (Hakoluoto & Jukkala & Lämsä, 10). Lisäksi kaikkien toimijoiden osaamisen ja ammatillisuuden tunnistamista, kunnioitusta ja arvostamista (Kolehmainen ym. 2014, 22).

Moniammatillinen yhteistyö

Yhteistyö monen eri toimijan kesken on nuorisotyölle ominaista. Erilaiset verkostot tukevat nuorten kanssa tehtävää työtä. Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa seu-

rakunnat, järjestöt, opetustoimi, sosiaalitoimi ja poliisi. (Allianssi 2020.) Moniammatillista yhteistyö käsitettä käytetään yhteistyöstä, jota tehdään eri asiantuntijoiden kesken. Moniammatillisessa yhteistyössä korostuvat asiakaslähtöisyys, tiedon ja eri näkökulmien yhteen kokoaminen, yhteistyö vuorovaikutustietoisesti, rajapintojen ylitykset sekä verkostojen luominen. (Isoherranen 2005, 13-16.) Moniammatillinen yhteistyö onkin synonyymi verkostotyölle, jossa eri alojen ammattilaiset muodostavat verkoston (Vehviläinen 2002, 42).

Koulussa tehtävässä nuorisotyössä moniammatillinen yhteistyö sekä kasvatuskumppanuus nähdään tärkeänä osana nuoren kasvua ja kehitystä sekä sen tukemista. Koulussa tehtävän nuorisotyön laadun ja kehittämisen kannalta on moniammatillisen yhteistyön tekeminen tärkeässä roolissa. Moniammatillisessa yhteistyössä ja kasvatuskumppanuudessa on tärkeää tiedostaa osapuolten vahvuudet ja ammattitaidot (Kolehmainen ym. 2014, 25-26). Moniammatillisen yhteistyön hyötyjä ovat samojen intressien eteenpäin ajaminen, tuen saaminen päätöksen tekoon, uusien näkökulmien ja tiedon saaminen, päällekkäisen työn poistaminen, omien tavoitteiden siirtäminen, ja yhteistyön tekeminen (Vehviläinen 2002, 50-53).

Moniammatillisessa yhteistyössä muiden toimijoiden käsitykset nuorisotyöstä vaikuttaa koulussa tehtävän nuorisotyön mahdollisuuksiin. Nuorisotyön virallisen roolin tunnistaminen koulumaailmassa sekä nuorisotyön tavoitteiden, menetelmien ja arvojen selkeyttäminen muille toimijoille ovat avainasemassa. (Kiilakoski & Kinnunen & Djupsund & Nieminen 2015, 24-25.)

Koulu ei voi määritellä yksin yhteistyön tarvetta, vaan lähtökohtaisesti nuorisotyön ja koulun tulee toimia tasavertaisina toimijoina. Kouluyhteistyössä moniammatillisen yhteistyön haasteiksi nähdään sen toteuttamisen kapea-alaisuus sekä rajoittuneisuus tiedonvaihtotasoon yhteisen työn tekemisen sijaan. Moniammatillinen yhteistyö nähdään tärkeänä mahdollisuutena, mutta hyödyntämättömänä resurssina. (Kolehmainen ym. 2014, 22-26.)

3.5 Koulussa tehtävä nuorisotyö

Toimintaympäristöjen muuttuessa, pysyy nuorisotyön perustehtävät kuitenkin samana. Nuorisotyön lainsäädäntö ja arvot määrittelevät koulussa tehtävää nuorisotyötä. Lähtökohtana on nuorten tavoittaminen ja kohtaaminen siellä missä nuoret ovat. (Allianssi 2020.)

Koulussa tehtävää nuorisotyötä voidaan toteuttaa joko kunnan tai koulun alaisuudessa toimien. Kunnallisesti toteutettavan nuorisotyön hyödyksi nähdään nuorisotyöntekijän laaja toimintaympäristö ja toimintamahdollisuudet. Nuorisotyöntekijä voi toimia esimerkiksi nuorten vapaa-ajan lisäksi koulussa tai resurssit on suunnattu kokonaan koulussa tehtävään nuorisotyöhön. (Kolehmainen ym. 2014, 15-16.)

Koulussa tehtävä nuorisotyö voi toimia linkkinä muihin toimijoihin. Tämä vahvistaa opetuksen ja oppimisympäristöjen monipuolisempaa käyttöä. Oppiminen onkin prosessi, jota tapahtuu kaikkialla, ei pelkästään koulun oppitunneilla. (Komonen & Suurpää & Söderlund 2012, 19.) Hankemaaailma on rantautunut koulumaaailmaan mukaan. Hankkeissa toteutettu nuorisotyö nähdään suunnitelmallisemmaksi ja sen tavoitteet ovat selkeämmät johtuen ulkopuolisesta rahoituksesta sekä hankkeen kestoajasta. (Kolehmainen ym. 2014, 15-16.)

Miksi ja kenelle koulussa tehtävää nuorisotyötä

Nuorten kehitystehtävien vuoksi nuorilla on suuri tarve keskustella ja pohdiskella asioita. Koulu on nuorille yhteisö, jossa koetaan ja kasvetaan yhteisössä (Kolehmainen 2013, 55). Nuorisotyön ollessa matala kynnyksistä toimintaa, nuorten on helppo lähestyä ja tulla keskustelemaan nuorisotyöntekijöille. Koulussa tehtävässä nuorisotyössä nuorisotyöntekijöiden nähdään voivan edistää sukupolvien välistä keskustelua sekä madaltaa arvoasetelmaa oppilaiden ja opettajien välillä.

Koulussa tehtävä nuorisotyö perustuu aitoon kohtaamiseen sekä luottamukselliseen suhteeseen. Hyviä aikuiskontakteja pidetään kouluviihtyvyyden keskeisinä raameina ja oppilaiden ja opettajien väliset suhteet on nähty vaikuttavan nuorten kouluhyvinvointiin ja koulussa viihtymiseen. (Harinen & Halme 2012, 47.)

Koulussa tehtävää nuorisotyötä voidaan toteuttaa kaikkien vuosiluokkien kanssa. Pääsääntöisesti nuorisotyö kuitenkin kohdentuu perusopetuksen 7.– 9.-luokkalaisten

kanssa työskentelyksi. (Kanuuna 2020.) Koulussa tehtävän nuorisotyön kohdentaminen alkamaan kuudesluokkalaisista lähtien, auttaa nivelvaiheessa sopeutumista. Nivelvaiheella tarkoitetaan vaihetta, jossa henkilö siirtyy opetuksen vaiheesta toiseen niin, että opetuksen menetelmät, sisällöt, tavoitteet tai opiskelumuoto muuttuvat merkittävästi, tai jossa henkilö siirtyy koulutusasteelta toiselle tai koulutuksesta työelämään. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018, 156).

Uudenkaupungin kaupungin opetus- ja kasvatuspalveluiden strategia vuosille 2015-2020 painottaa lasten ja nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämistä. Aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen tarvitsee tuekseen riittävät valmiudet. Koulujen ja opettajien rooli korostuu osallisuuteen vaikuttavien menetelmien kehittämisessä osallistavampaan suuntaan. (Uusikaupunki 2020 a.)

Osallisuus on terminä paljon käytetty. Osallisuutta voidaan tarkastella eri näkökulmista, jolloin sen merkitys muuttuu. Ytimekkäästi sanottuna osallisuus perustuu nähdä, kuulla sekä tunnustetuksi tulemiseen. (Koivisto & Rautakoski 2013.) Osallisuudessa on kysymys vaikutusmahdollisuuksista itselle tärkeissä asioissa ja toimintamahdollisuuksista, sillä nuoret ovat oman elämänpiirinsä parhaimpia asiantuntijoita. (THL 2020.) Oikeus saada tietoa itseään koskevista suunnitelmista, päätöksen teosta ja niiden perusteluista sekä mahdollisuudesta ilmaista mielipiteensä lisää osallisuuden tunnetta. (Koivisto ym. 2013.)

Osallisuuden nähdään toteutuvan vastavuoroisuutena ja yhteisöön kuulumisena. (mt.) Kouluyhteisössä osallisuutta pystytään lisäämään positiivisella, avoimella ja luottamuksellisella ilmapiirillä. (Koivisto & Ojala & Rautakoski 2015.) Nuoren osallisuuden vahvistaminen vaatii vanhojen toimintakäytäntöjen arviointia ja muuttamista. Toimintatapoja kehittäessä nuorten äänen kuuleminen on tärkeää. Kehittäessä menetelmät tulevat olla nuorisolähtöisiä, jotka tarjoavat mahdollisuuden osallistua. (THL 2020.) Osallisuutta koulussa voidaan edistää nuorten mukaan ottamisella toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hyvät toiminnalliset menetelmät, yhdenvertaisuus sekä vaikuttamiseen ja osallistumiseen panostaminen lisäävät osallisuutta. (Nuorten akatemia 2020.)

Yhteisöllisyys ja osallisuus kulkevat käsikädessä. Yhteisöllisyydentunne muodostuu osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksista. Yhteisöllisyyden tunteen rakentami-

seen vaaditaan luottamuksellista kohtaamista, kuuntelemista, keskustelua sekä kunnioittamista puolin ja toisin. Yhteisöllisyyden puutteen tunne vaikuttaa kouluhyvinvointiin kouluviihtyvyyteen, koulumenestykseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. (Kolehmainen & Lahtinen 2013.) Kouluyhteisön hyvinvointia voidaan vahvistaa yhdessä tekemisellä sekä tunnistamalla oppilaiden vahvuudet, jolloin syntyy osallisuuden kokemus kouluyhteisöön kuulumisesta (Koivisto ym. 2013). Yksilöiden kokemat tunteet ovat tärkeässä asemassa yhteisöllisyyden kehittämisessä. Yhteisöllisyys lisää yhteisön jäsenen sosiaalista pääomaa. Luottamus, avoin kommunikaatio, vuorovaikutus sekä osallistuminen ovat yhteisöön kuulumisentunteen perusta. (Opetushallitus 2020.)

Koulussa tehtävän nuorisotyön toiminnot, menetelmät ja tasot

Koulussa tehtävässä nuorisotyössä ei ole yhtä oikeaa toimintatapaa tai toimintamallia. Siltikin sitä voidaan tarkastella eri tasojen, käytäntöjen sekä menetelmien kautta.

Koulussa tehtävä nuorisotyö voidaan jaotella neljään eri tasoon. **Tilatasolla** yhteistyö rajoittuu nuorisopalveluiden sekä koulun omistamien tilojen hyödyntämiseen nuorisolle kohdennetussa toiminnassa. Nuorisopalvelut voivat käyttää koulun tiloja esimerkiksi kerhojen järjestämispaikkoina ja koulu voi hyödyntää nuorisotilaa oppituntien pitämiseen. Tilatasolla nuorisopalvelut mainostavat omaa toimintaansa ja pääsee esittelemään nuorisotilaa nuorille. (Kolehmainen ym. 2014,18.)

Menetelmätasolla toiminta on vastavuoroista, omista tarpeista lähtevää ja jossa nuorisotyö toimii toteuttajana. Nuorisotyö tarjoaa palveluitaan koululle tai koulu voi niitä pyytää. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi ryhmäytymispäivät ja erilaiset teemapäivät. Yhteistyön haasteiksi nousee yhteisen suunnittelun vähäisyys, tavoitteiden ja niiden arvioinnin puute sekä kehittämistyö. Uudenkaupungin nuorisopalveluiden työskentely on lähinnä menetelmätasoa, vaikka välillä tiedonvaihtotasolla käydäänkin. (mt.)

Tiedonvaihtotaso tarkoittaa nuorisotyön ja koulun vastavuoroista tiedottamista. Nuorisopalvelut käyttävät koulua tuottamiensa palveluiden markkinointiin, sillä koulu tavoittaa nuorisopalveluiden kohderyhmään kuuluvat nuoret. Tietoa voidaan vaihtaa yksittäisen nuoren kohdalla, jos esimerkiksi huoli nuoresta on herännyt ja halutaan saada nuoresta lisätietoa. (mt.)

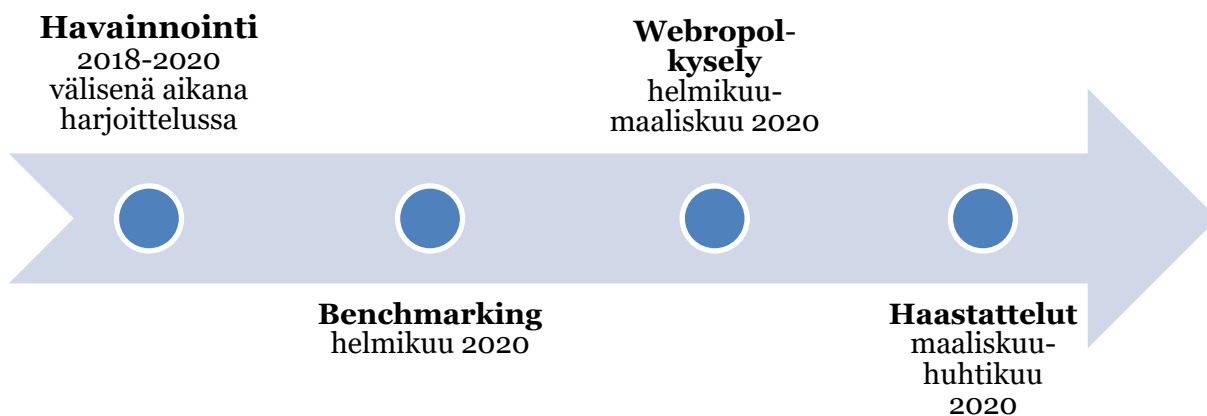
Kasvatuskumppanuustasolla työskentely nähdään usein tapahtuvan koulun arjessa mukana olevan nuorisotyöntekijän työnä. Tasolle tyypillisiä piirteitä ovat yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen sekä oppimisen tukeminen moniammatillisessa työyhteisössä (mt.)

Koulussa tehtävä nuorisotyö voidaan jaotella erilaisiin luokkiin toimintojen mukaan, joissa kaikissa on nuorisotyöllinen perustelu. Nämä seitsemän eri luokkaa ovat: yksilötyö, pienryhmätyö, luokkien kanssa tehtävä työ, koko koulun tasolla tehtävät toiminnot, pitkäkestoiset yhteisölliset toiminnot, koulun ja perheiden välinen työ sekä koulujen välinen työ. Näitä toimintoja ei voi arvottaa keskenään, vaan kaikki ovat yhtä tärkeitä. Tärkeää on toimia kouluyhteisölähtöisesti, jotta kaikki hyöty tehtävästä työstä saadaan käyttöön. (Kiilakoski 2014, 86-106.)

Koulussa tehtävän nuorisotyön menetelmät ovat moninaisia. Menetelmiä ovat esimerkiksi luokkien ryhmätykset, pienryhmätoiminta, välitunneilla tapahtuva toiminta, kerhotoiminta, tapahtumien järjestäminen ja teemalliset oppitunnit sekä teemapäivät. Lisäksi nuoristyö osallistuu koulun kutsumana muun muassa oppilashuoltoryhmiin. (Kanuuna 2020.)

4 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

Tässä osiossa kerron, mitä aineistonkeruumenetelmiä käytin kehittämistyössäni. Opinnäytetyön kehittämistehtävänä on saada laadullista eli kvalitatiivista tutkimustietoa Uudenkaupungin yhtenäiskoulun yläkoulun henkilökunnalta. Tutkimusmenetelmiksi valitsin käyttäviksi sähköisen kyselyn, haastattelun ja benchmarkingin. (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Kehittämistutkimuksen aikajana

4.1 Kyselytutkimus

Ensimmäiseksi tutkimusmenetelmäksi valitsin kyselyn. Kysely on yksi käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä. Kyselyn hyötyjä ovat sen nopeus sekä tehokas toteuttamistapa. Kyselyn avulla saa kerättyä kattavan ja laajan tutkimusaineiston usealta ihmiseltä kerralla. Kysely on kvantitatiivinen eli tilastollinen tutkimusmenetelmä, joka tuottaa paljon numeroihin perustuvia tuloksia. (Heikkilä 2014 15-19.)

Kysely voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Toteutin kyselyn sähköisenä. Tutkimusmenetelmänä sähköisen kyselyn vahvuudet ovat sen edullisuus, nopeus ja objektiiv-

suus. Kyselyn suurimmista heikkouksista on sen tuottama pinnallinen tieto. Vastaus-
ten vakavuuden arvioiminen on myös haasteellista, kuinka vakavissaan vastaajat ovat
vastanneet kyselyyn. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2015, 121-131.)

On tärkeää pitää mielessä vastaako kysymykset siihen tarpeeseen mitä halutaan selvit-
tää. Kyselylomaketta laatiessa pyysin tilaajan mielipidettä kyselystä. Kyselylomakkeen
pituus ei tule olla liian pitkä, vaan kysymykset tulee olla tarkkaan harkittuja niin jär-
jestyksen kuin määränkin suhteen. Halusin pitää kyselyn lyhyenä, jotta vastaajien olisi
ollut helppo vastata kyselyyn, eikä se veisi kohtuuttomasti aikaa. Asenneasteikot ja
vaihtoehtokysymykset helpottivat kyselyyn vastaamista ja vastauskysymysten käsitte-
lyä. Avoimia kysymyksiä en halunnut kuitenkaan pois sulkea, jotta saisin mahdollisim-
man monipuolisia vastauksia. (Heikkilä 2014, 45-52.)

Sähköinen kysely koulun henkilökunnalle

Tein Webropol- kyselyn helmikuussa 2020 Uudenkaupungin yhtenäiskoulun yläkou-
lun henkilökunnalle. Henkilökunnalla tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan yläkoulun
opettajia, rehtoreita, koulukuraattoria, koulupsykologia, terveydenhoitajaa sekä
opinto-ohjaajaa.

Kyselyn tarkoituksena oli selvittää mahdollisimman monen henkilökunnan jäsenen
ajatuksia ja mielipiteitä koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Yhtenäiskoulun rehtorilla
oli tahto saada nuorisopalveluita ja koulua lähestymään toisiaan. Rehtori välitti kyse-
lyn koko koulun henkilökunnalle. Verkkokysely oli avoinna lähes kolme viikkoa, 24.2
– 13.3.2020 välisen ajan.

Kyselyyn vastaaminen vei noin 10-15 minuuttia. Sähköisessä kyselyssä avointen kysy-
mysten määrää pyrin rajaamaan, sillä käytin vielä haastatteluja syventääkseni kyse-
lyssä saatuja tuloksia. Koin hyväksi antaa vastaajalle mahdollisuuden tuoda omia aja-
tuksiaan esille. (Ojasalo ym. 2015, 121-131.)

Kysely lähetettiin 45 yhtenäiskoulun henkilökunnan jäsenelle. Kyselyn tavoitteena oli
saada 20 vastausta, sillä en odottanut koko henkilökunnan vastaavan verkkokyselyyn.
Vastauksia verkkokyselyyn tuli 17 kappaletta, joka ylitti odotukseni vastausten mää-
räästä. Kyselyyn vastanneiden määrä oli noin 38 prosenttia.

Verkkokyselyssä (ks. Liite 1.) kysyin taustatietona vastaajan tehtävänkuva koulussa sekä kyseisessä koulussa työskentelyaikaa. Selvitin erinäisillä kysymyksillä nuorisotyön näkyvyyttä sekä tunnettavuutta. Tiesivätkö vastaajat nuorisotyön ohjaajan ja olivatko he tehneet yhteistyötä heidän kanssaan.

Kartoitin nuorisotyön tärkeimpiä tehtäviä koulussa ja asteikkoväittämäkysymyksellä kartoitin nuorisotyön merkitystä ja yhteistyön riittävyyttä. Vastausvaihtoehtojen mukaan selvitin, minkälaista haittaa tai hyötyä koulussa tehtävässä nuorisotyöstä koettiin olevan. Koetaanko koulussa tehtävässä nuorisotyössä olevan kehitettävää? Miten pitäisi koulussa tehtävää nuorisotyötä voisi kehittää? Viimeisessä kysymyksessä vastaajilla oli vielä mahdollisuus antaa vapaamuotoista palautetta.

4.2 Haastattelut

Haastattelu on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jonka avulla yritetään saada ratkaistua tutkimusongelma. Haastattelu on yleisesti käytetty tiedonkeruun menetelmä joustavuutensa vuoksi. Haastattelulajeja on monia ja niillä on erikäyttötarkoituksena. Haastattelut lajitellaan lomakehaastatteluihin, teemahaastatteluihin ja strukturoimattomiin haastatteluihin.

Haastattelun tavaksi valitsin yksilöhaastattelut. Haastateltavaksi valitsin kaksi jäsentä Uudenkaupungin yhteiskoulun yläkoulun henkilökunnasta. Haastateltavat valitsin sen mukaan, että heillä on jo entuudestaan jonkinlaista kontaktia olemassa nuorisopalveluihin ja he tietävät nuorisopalveluiden tekevän nuorisotyötä koulussa. Haastattelut toteutin 22.3. 2020 (H1) sekä 7.3.2020 (H2).

Käytin haastatteluissa teemahaastattelua, jota voidaan kutsua puolistrukturoiduksi haastatteluksi (liite 2.). Puolistrukturoidussa haastattelussa haastattelun teema on etukäteen päätetty, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys voivat muuttua haastattelun edetessä. Tämä antaa joustoa seuraavaa haastatteluun. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47-48.)

Haastattelujen tarkoitus oli tukea verkkokyselystä saatuja tuloksia ja syventyä lisää aiheeseen. Haastattelu korostaa yksilöä tutkimustilanteessa, joten yksilön ääni tulee paremmin kuuluksi ja haastateltava pystyy tuomaan mielipiteensä vapaammin esiin.

Haastattelut toteutin yksilöhaastatteluina. Yksilöhaastattelussa vastaajalla on enemmän tilaa vastata kysymyksiin, eikä pelkoa väärin vastaamisesta ole (Ojasalo ym. 2015, 106.) Yksilöhaastattelujen tarkoitus oli kartoittaa koulussa tehtävää nuorisotyötä, sen vaikuttavuutta ja koulun henkilökunnan näkemystä siitä.

Haastateltavia valittaessa on tärkeä muistaa, mitä asiaa ollaan tutkimassa sekä milaista tietoa tarvitaan. Asiantuntijahaastattelussa oletetaan haastateltavilla olevan tietoa tutkittavasta asiasta. Usein asiantuntijuus määritellään tiede-, instituutio- tai ammattiperusteiseksi. Asiantuntijuuden nähdäänkin määrittävän toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. (Hyvärinen & Nikader & Ruusuvuori 2017, 214-230.) Opinnäytetyössäni pidin tärkeänä kriteerinä työkokemuksen tuomaa ammatillista näkökulmaa.

Haastattelu on vuorovaikutustilanne ja muistuttaa arjessa käytävää keskustelua muuttuvine tekijöineen. Haastatteluja tehtäessä on pidettävä mielessä haastattelun tarkoitus ja roolit. Haastatteluista ensimmäisen toteutin puhelinhaastatteluna ja toisen verkossa käytettävällä team-alustalla. Kerroin haastateltaville mikä on haastattelun tarkoitus sekä mihin haastattelussa syntynyttä materiaalia tullaan käyttämään.

Haastattelut kestivät noin puoli tuntia. Kummatkin haastattelut äänitin. Pitkissä haastatteluissa äänittäminen helpottaa haastattelutilannetta. Äänitys antaa mahdollisuuden keskittyä täysin haastateltavaan ja lisäksi luo tilaa tarkkailla ja havainnoida haastattelu tilannetta. (Ojasalo ym. 2015, 106-107.)

Haastattelun litterointi eli auki kirjoittaminen on tärkeä osa tutkimusta ja siihen on syytä panostaa. Litterointi on haastattelun äänityksen auki kirjoittamista. Litteroinnin tarkkuus riippuu kehittämistehtävästä ja sen vaatimasta tarkkuudesta. (mt.) Itse litteroin haastattelut yleiskielellä, sillä haastatteluiden vastauksien sisältö oli merkityksellinen.

4.3 Benchmarking

Bechmarkingin muita suomenkielisiä käännöksiä ovat esikuva-analyysi, vertailukehittäminen, vertailuanalyysi ja kokemuksen siirto. Benchmarkingia on alun perin käytetty yritys- ja liiketaloudessa. Kopiokone yritys Xerox toi termin 1970-luvulla strategisen johtamisen pariin. Nykyään eri organisaatiot, yritykset ja julkiset toimijat ovat huomanneet benchmarkingin hyödyt ja ottaneet sen käyttöön. Benchmarking ei ole

aina saman alan vertailua, vaan sitä voidaan tehdä yli toimialojen. Benchmarkingia voidaan tehdä organisaation sisällä. (Vuorinen 2013, 353.)

Benchmarking vaatii ymmärryksen siitä, että omassa toiminnassa on kehittämisen varaa. Lisäksi vaaditaan aito oppimisenhalu ja nöyryyttä myöntääkseen, että joku toinen voi tehdä asiat paremmin. Tarkoitus on yksinkertaisesti oppia itseään paremmalta toimijalta. (Tuominen 2011, 3-4.) Benchmarkingissa kerätään muilta tietoja ja taitoja, joita voidaan hyödyntää omassa toiminnassa. Tavoitteena on oman suorituskyvyn kehittäminen (Vuorinen 2013, 355).

Benchmarkingia voidaan luonnehtia samalla oppimismenetelmäksi sekä kehittämismenetelmäksi. Se on järjestelmällinen ja jatkuva prosessi, joka vaatii sitoutumista. Se koostuu seitsemästä eri vaiheesta, näitä ovat: benchmark-kohteen määrittäminen, benchmark-yrityksen tunnistaminen, miten me teemme sen, miten he tekevät sen, tavoitteiden asettaminen, käyttöönotto soveltaen ja viimeiseksi vakiinnuttaminen sekä edelleen kehittäminen. Lähtökohtana on siis jatkuva kehittyminen ja parantaminen. (Tuominen 2011, 12.)

Benchmarking voidaan toteuttaa vierailulla toiseen yritykseen tai etsimällä tietoa erilaisista julkaisuista esimerkiksi internetistä tai kirjoista. Ennen vierailua on hyvä määrittellä tarkkaan, mitä valitsemalta kohteelta halutaan saada tietoon. Kysymykset tulee olla määriteltyä juuri valitun asian ympärille, jotta saadaan paras mahdollinen hyöty. (Ojasalo ym. 2014, 44.) Valitsin benchmarking tavaksi vierailun Kotimäen koululla sekä etsin internetistä tietoa Vincit Oy:stä.

Benchmarking-menetelmän halusin ottaa mukaan opinnäytetyöhöni, jotta saisin itse käsitystä siitä, olisiko sellaisia toimintatapoja, joita Uudenkaupungin nuorisopalvelut voisivat soveltaa omassa työssään. Tämän vuoksi ensimmäiseksi benchmarking kohteeksi valitsin Kaarinan Kotimäenkoulun, jossa koulunuorisotyöntekijänä toimii yhteisöpedagogi opiskelija Santeri Jaakkola. Kotimäen koulussa koulunuorisotyöntekijällä on oma toimipiste ja hän työskentelee koululla jokapäiväisesti. Vierailu haastatteluihin kesti kolme tuntia.

Toiseksi benchmarking kohteeksi valitsin yrityksen teknologian alalta, jolla on erilainen tapa tehdä työtä. Vincit Oy on vuonna 2007 perustettu teknologia yritys, jonka ydinosaamista ovat mobiiliohjelmistot, erikoislaiteohjelmointi, ohjelmisto- ja

webohjelmistokehitys sekä palvelumuotoilu. Yrityksessä töitä tehdään moniammatillisesti eriammattialojen kesken. Yrityksissä yhteistyön tekemisellä parannetaan muun muassa yrityksen tuottavuutta sekä innovatiivisuutta. Yhteistyön tekeminen nähdään yritysten elinehtona. Halusin selvittää mitkä asiat ja taidot ovat yhteistyönkehittämisen kannalta tärkeitä sekä mitä vaaditaan yhteistyön rakentamiseen. (Vincit Oy 2020.)

4.4 Analysointimenetelmät

Kerättyäni koko tutkimusaineistoin aloitin aineiston analysoimisen. Aineistonanalysointimenetelmänä käytin teemoittelua. Tutkimusaineiston teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin tutkimusongelmaa selittäviä teemoja. Tutkimusaineistoa pilkotaan pienemmiksi osiksi ja niistä poimitaan aihepiirin mukaan keskeiset sekä olennaiset tiedot. (Eskola & Suoranta 1998.)

Aineiston analysoinnin aloitin yhtenäiskoulun yläkoulun henkilökunnalle tekemästä sähköisestä Webropol- kyselystä. Kyselyn tuloksia pääsin analysoimaan, kun kysely oli ollut auki lähes kolmen viikon ajan. Vastauksien avulla sain tietää mitä koulun henkilökunta on mieltä koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Kyselyn analysointia helpotti kyselyssä olleet valmiit teemat sekä pieni aineistomäärä. Toisaalta pieni vastausmäärä toi haasteita kokonaisuuden vielä pienempiin osioihin pilkkomisessa. Teemoina kyselyssä olivat koulussa tehtävän nuorisotyön tunnettavuus, yhteistyö nuoriso-ohjaajan kanssa, nuorisotyöntehtävät koulussa sekä nuorisotyön vaikuttavuus.

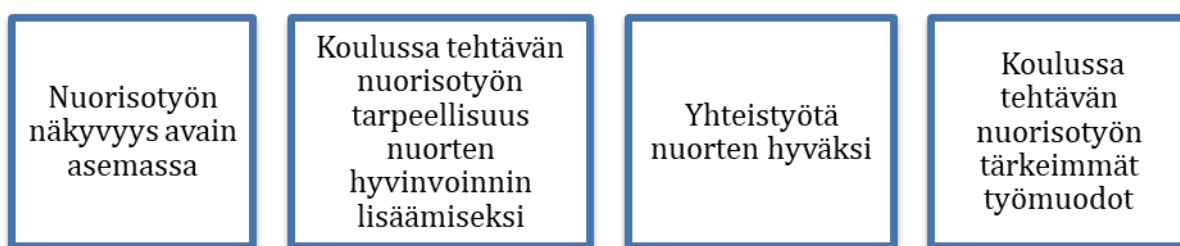
Haastatteluiden dokumentointi tapahtui äänittämällä. Jokaisen haastattelun jälkeen litteroin haastattelun. Litteroinnilla tarkoitetaan haastattelun auki kirjoittamista (Ojasalo ym. 2015, 107). Haastattelut toteutin puolistrukturoituna, joten haastattelut olivat jo valmiiksi teemoiteltuja. Puolistrukturoiduissa haastatteluissa nousi muutamia asioita teemojen ulkopuolelta esiin, jotka herättivät lisää mielenkiintoa tutkittavaa asiaa kohtaan.

Benchmarking tapaamisissa kirjoitin muistiinpanoja ylös ja myöhemmin samana päivänä kirjoitin muistiinpanot puhtaaksi. Puhtaaksi kirjoittamisen jälkeen nostin benchmarking kohteista hyväksi havaitut tavat ja käytänteet esiin. Esiin nousseet asiat auttoivat miettimään tällä hetkellä koulussa tehtävän nuorisotyön heikkouksia nuorisopalveluiden kannalta.

Webropol-kysely ja haastattelut tukivat hyvin toinen toistaan, muodostaen tietopohjan yhtenäiskoulun henkilökunnan kokonaisvaltaisesta ajatuksesta nuorisotyön toimimisesta kouluympäristössä. Benchmarkingissa esiin nousseet hyväksi havaitut käytänteet ja toimintatavat tukivat opinnäytetyössä muodostuvaa kehittämis ehdotusta.

5 TULOKSET JA ANALYYSI

Tässä luvussa kerron kehittämistyöni tutkimusmenetelmillä saatuja tuloksia. Analyysimenetelmänä käytin teemoittelua, jossa jaoin tutkimustulokset eri teemakokonaisuuksiin. Näiden esille nousseiden teemakokonaisuuksien sekä tietoperustan avulla, loin pohjan kehittämisehdotuksilleni. Aineistosta esiin nousi neljä eri teemaa. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Aineistosta esiin nousseet tulokset

Tutkimusmenetelmien käytössä ilmeni erinäisiä haasteita. Webpropol- kyselyyn vastausten saaminen oli haasteellista. Lähetin kyselyn yhtenäiskoulun rehtorille, joka välitti sen henkilökunnalle. Vastauksia tuli todella niukasti. Tästä syystä pyysin rehtoria vielä asiasta henkilökuntaa muistuttamaan ja itse myös lähetin kaksi kertaa muistutus sähköpostia henkilökunnalle. Sähköposti kyselyiden haasteena onkin niihin vastausten saaminen.

Haastattelujen toteutumista hankaloitti Suomessa leviävä koronaviruspandemia. Tästä syystä muutin kasvokkain toteutettavat haastattelut puhelimitse sekä internetissä toteutettaviksi haastatteluiksi. Kevensin kysymysten määrää, jotta haastattelut olisivat mahdollisimman kevyitä toteutettavaksi ja ne pystyttiin toteuttamaan puolessa tunnissa.

Tutkimusaineistoni ei ole määrällisesti suuri, joten en voi yleistää sitä koskemaan koko koulun henkilökuntaa. Vaikka aineisto on pieni ja kyselyyn voi olla vastanneet vain

asiasta kiinnostuneet, voi vastauksien yhtenäisyydestä tehdä johtopäätöksiä. Tutkimusaineistossa sekoittuu osiltaan nuoriso-ohjaajat sekä etsivät nuorisotyöntekijät keskenään. Heidät mielletään usein samoiksi nuorisopalveluiden työntekijöiksi. Vastaukset kertovat yleisesti nuorisopalveluiden alaisuudessa toimivien henkilöiden työstä.

Taustatiedot

Webropol- kyselyyn vastasi 17 (n= 17) henkilöä ja haastateltavia oli kaksi (H1, H2). Tuloksissa viitataan webropol- kyselyyn vastanneita vastaajina ja haastateltuihin henkilöihin haastateltuina.

Kyselyn aluksi selvitin vastaajien taustatietoja. Vastaajista 14 oli opetushenkilöstöä ja kolme koulun muuta henkilökuntaa (=17). Lisäksi selvitin kuinka kauan he ovat olleet yhtenäiskoulussa töissä. Vastanneista kuusi oli työskennellyt koulussa 1-5 vuotta, 4 alle vuoden, 4 yli kymmenen vuotta sekä 3 5-10 vuotta. Nämä tiedot olivat tärkeitä, jotta pystyin vertailemaan tuloksia eri näkökulmista.

5.1 Nuorisotyön näkyvyys avain asemassa

Tietämättömyys koulussa tehtävän nuorisotyön tavoitteista, yhteistyön tekemisen tärkeys sekä nuorisotyön näkyvyyden lisääminen kulkivat läpi koko kyselyn sekä haastatteluiden. Näkyvyyden lisääminen nousi eniten saanneiksi vastauksiksi kysyttäessä koulun henkilökunnan kehittämis ehdotuksia koulussa tehtävään nuorisotyöhön.

Vastaajista yksi (n=17) kertoi, ettei tiennyt koulussa tehtävän nuorisotyötä. Sen sijaan vastaajista 10 (n=17) kertoi tietävänsä nuoriso-ohjaajan nimeltä. Näkyvyyden sekä tietoisuuden lisääminen niin nuorten kuin koulun henkilökunnan keskuudessa nähtiin tärkeänä. Toisaalta turhautuneisuus resurssien vähyyteen tuli haastattelussa esiin.

Näkyvyyttä tulisi lisätä. Myös henkilökunnan tietoisuutta toimintamahdollisuuksista kannattaisi selventää. -V

Musta tuntuu et henkilökunta aika hyvin tuntee nuorisotyön, mut enemmän se tuskastuneisuus on siihen, että ei ole tarvittaessa just niitä nuorisotyöntekijöitä käsillä kun olis ehkä aihetta puhua näist päihteistä ja muista vastaavista. -H1

Kotimäen koulun koulunuorisotyöntekijä Santeri Jaakkola, kertoi näkyvyyden lisäämisen olevan olennainen osa työskentelyä. Hänen mielestään työn näkyväksi tekeminen nuorille kuin henkilökunnalle tuo lisäarvoa nuorisotyötä kohtaan. Koulussa työskentelevien asemaa ei pitäisi arvottaa tittelin perusteella, vaan koulunuorisotyöntekijä on saman arvoinen muiden kanssa.

Kyselyssä nuorisotyön näkyvyyden puutteen ajateltiin vaikuttavan henkilökunnan lisäksi myös oppilaisiin.

Nuorisotyö voisi olla näkyvämpää ja sen kuuluisi olla osana jatkuvaa koulun arkea ja ehkä se ei nyt tavoita kaikkia oppilaita. -V

Jaakkolan mukaan oman työn näkyvyyttä voidaan lisätä menemällä rohkeasti opettajainhuoneeseen keskustelemaan kuulumisista ja omasta työstään. Oppilaiden kohdalla näkyvyyttä pystyy lisäämään muun muassa välituntitoiminnan ja ryhmäyttämisen kautta. Tärkeimmäksi tavoitteeksi hän kertoo nuorten kohtaamisen koulun arjessa. Hän toivoo olevansa helposti lähestyttävä turvallinen aikuinen, jolle nuorten on helppo tulla juttelemaan.

Haastatteluissa näkyvyyden lisäämisen olevan tärkeää tunnettavuuden kannalta. Tunnettavuutta voidaan lisätä monin eri keinoin. Nuoriso-ohjaajien järjestäessä välituntitoimintaa tunnettavuus lisääntyy niin nuorten kuin henkilökunnan keskuudessa.

En uskoisi että haittaisi et nuorisotyö olisi näkyvämpänä esim. välitunnisin. Välitunnilla pyöriminen, niin tulee opettajille väkisinkin tutummaksi. Sit johonkin esimerkiksi enempi mukana yhteisöllisessä hyvinvointityöryhmässä tai joissain muussa kokouksissa. OHR työskentelyä tiivistäisi niin tulisi ainakin osalle tutummaksi.- H2

Pitäisikö mielestäsi nuoriso-ohjaajan olla koululla?

Nuorisotyön nähtiin olevan koulussa tarpeellista ja osa vastaajista toivoi siitä tulevan myös arkipäiväistä. Tarkoittiko vastaajat arkipäiväisellä säännöllisesti tapahtuvaan vai jokapäiväistä nuorisotyötä koululla. Kyselyssä kysyttiin kuinka usein nuoriso-ohjaajan pitäisi olla koululla.

Vastaajista 8 (n=17) vastasi 2-3 kertaa viikossa, 7 vastasi kerran viikossa ja joka päivä vastasi kaksi vastaajaa. Nuoriso-ohjaajat ovat koululla tällä hetkellä noin 2 kertaa viikossa koululla. Tämänhetkinen työskentely ei tee nuorisotyöstä koulussa vielä arkipäiväistä, mutta suhteellisen säännöllistä kyllä.

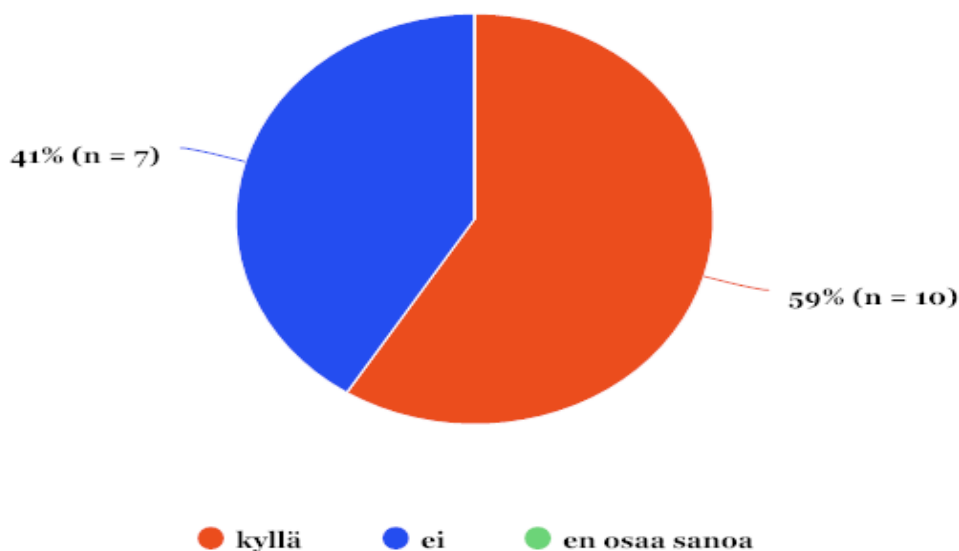
Nuorisotyöntekijöitä varsinkin erityispuolella niinkuin yleispuolellekin, niitä on suhteos vähän. Ja se tarttis sit olla mun mielestä ihan viikottaista, jos kouluun tulisi nuorisotyöntekijä. Se olis siin arjessa ja sillon kuin on niitä ettei pysty mitään tekemään, niin nuorisotyöntekijä pystyi ottamaan vaik kävelylle a lähtemään. Niin tälläistä mahdollisuutta ei oo olennekaan, jota mä siis kaipaisin. - H1

Osa vastaajista haluaisi nuoriso-ohjaajilla olevan oma toimipiste koululla. Tämä tulee-kin tulevaisuudessa onnistumaan, Uudessakaupungissa käynnissä olevan sihy- hankkeen (sivistys- ja hyvinvointikeskus) kautta, jossa nuorisopalvelut siirtyvät samaan toimipisteeseen yhtenäiskoulun kautta. Tämän toivotaan vaikuttavan myös hyvinvointiin (Pirkola 2020.).

Uusia ideoita varmasti otetaan ilolla vastaan ja kovat odotukset tietenkin uuden koulurakennuksen myötä. -V

5.2 Yhteistyötä nuorten hyväksi

Kyselyssä selvitin yhteistyön tekemisen tärkeyttä ja tällä hetkellä tehtävää yhteistyön muotoja henkilökunnan kokemana. Lisäksi selvitin minkälaista yhteistyötä nuoriso-ohjaajat ja koulun henkilökunnan pitäisi tehdä. Vastaajista 10 (n=17) kertoi tehneensä nuoriso-ohjaajien kanssa yhteistyötä (kuvio 3.)

Kuvio 3. Oletko itse tehnyt nuoriso-ohjaajan kanssa yhteistyötä?

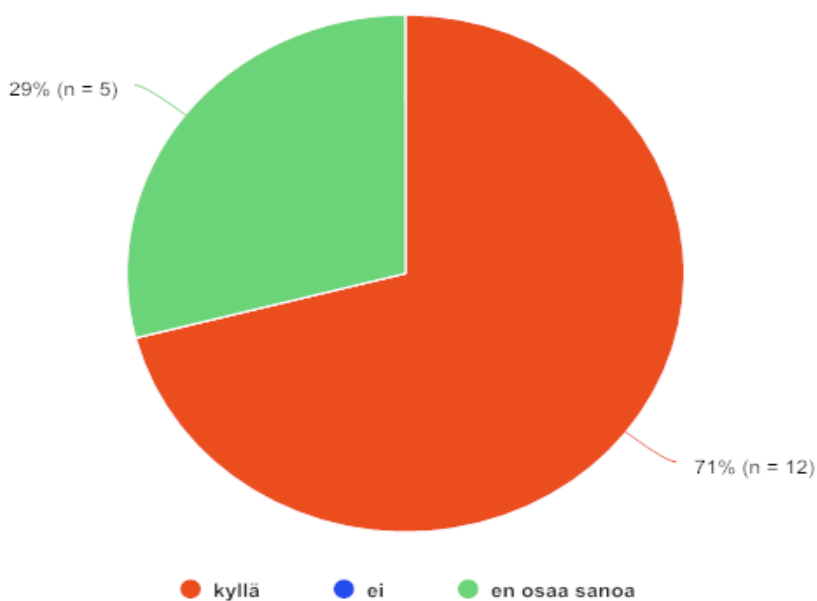
Nuoriso-ohjaajien kanssa tehdyt yhteistyöt olivat moninaisia. Näissäkin vastauksissa etsivät nuorisotyöntekijät mainittiin yhteistyökumppaneina. Yhteistyön tärkeimmäksi muodoksi nousi tiedonvaihtotasolla tapahtuva keskustelu ja ajatusten vaihtaminen oppilasta, tapahtumista, ilmiöistä sekä rakenteista.

Tilatasolla yhteistyön tekeminen näkyi nuorisotilan käytössä. Oppilaat olivat opettajien kanssa käyneet tutustumassa nuorisotilaan ja sen toimintaa. Lisäksi luokat olivat hyödyntäneet nuorisotilaa oppituntien pitämisen ympäristönä.

Menetelmätasolla yhteistyötä oli tehty seitsemäsluokkalaisten ryhmäytymispäivässä, jatkoryhmäytymisessä sekä tapahtumien järjestelyissä koululla. Lisäksi etsivät nuorisotyöntekijät olivat luokassa tehneet erilaisia ryhmäharjoituksia ja tempauksia. Yhteistyötä oli tehty myös kiusaamistapauksien selvittelyssä ja OHR- palavereissa (oppilas-huoltoryhmä), jossa nuorisotyöntekijät olivat olleet mukana.

Minkälaista yhteistyötä pitäisi tehdä?

Yhteistyön tekeminen nähtiin tärkeäksi koulun henkilökunnan keskuudessa. Vastajista 12 (n=17) näki, että yhteistyötä pitäisi tehdä nuoriso-ohjaajan sekä koulun välillä. 5 ei osannut sanoa pitäisikö yhteistyötä tehdä. Kukaan ei vastannut ettei yhteistyötä pitäisi tehdä (kuvio 4.).

Kuvio 4. Pitäisikö koulun henkilökunnan tehdä yhteistyötä nuoriso-ohjaajan kanssa?

Ehkä vastauksen antaneet vastaajat eivät olleet tehneet vielä yhteistyötä nuoriso-ohjaajan kanssa, joten heillä ei ole vielä käsitystä siitä, mitä yhteistyön tekeminen voisi olla ja mitä yhteistyöntekeminen voisi tuoda tullessaan. Jokainen ehkä vastaaja oli vastannut ettei kokenut yhteistyöntekemisen olevan riittävää. Vaikka yhteistyötä ei olutkaan tehty, he kokivat kuitenkin nuorisotyöllä olevan merkitystä ja haluaisivat nuorisotyötä tehtävän enemmän koululla. Ehkä sekä kyllä vastauksen antaneiden kyselyyn vastaukset kulkivat kautta kyselyn samoilla linjoilla, ehkä vastauksien olevan hieman huonompia kyllä vastauksiin verrattaessa.

Yhteistyön lisäämisen tärkeys nousi kyselyssä esiin nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kannalta. Kysyttäessä minkälaista yhteistyötä pitäisi tehdä, vastauksia tuli 12 (n=17). Yhteistyöntekemisen toivottiin tapahtuvan eri tasoilla, niin tilatasolla, menetelmätasolla kuin tiedonvaihtotasollakin.

Yhteistyön muodoista tietojen vaihtamisen tärkeys nousi esiin vastaajien keskuudessa. Tiedonvaihtoa toivottiin muun muassa nuorten ajankohtaisissa asioissa, haastavien tilanteiden hoidossa sekä nuorisopalveluiden ja koulun nuorille suunnatun toiminnan tiedottamiseksi.

Aktiivinen, keskusteleva yhteistyö. Tiedon jakaminen sen verran, mikä on nuoren etu. Koulussa on hyvä tietää, mikäli jotain erikoista tapahtuu

esim. nuokkarilla, joka vaikuttaa nuoreen ja/tai hänen kaverisuhteisiin.

-V

Benchmarking kohteissa yhteistyön tekemisen tärkeys nousi korkealle. Jaakkola korosti tietojen vaihtamisen tärkeyttä yhteistyötä tehdessä. Tietojen vaihtamisella koulun henkilökunnan kanssa on vaikutusta nuorten hyvinvointiin. Hän kokee tietojen vaihtamisen olevan vastavuoroista. Henkilökunta tulee kertomaan jos huoli oppilaasta on herännyt. Lisäksi henkilökunta lähettää oppilaita tulemaan keskustelemaan koulunuorisotyöntekijän kanssa, jos kokevat siihen olevan tarvetta. Tästä syystä nuoret osaavat oma-aloitteisesti tulla koulunuorisotyöntekijän kanssa keskustelemaan. Koulunuorisotyöntekijä voi nuoren luvalla kertoa nuorta koskevista asioista henkilökunnalle. Ihmisten väliseen vuorovaikuttamiseen panostetaan Vincit Oy:ssä. Laadukkaan yhteistyön avaintekijöiksi nähdään ihmisten välinen vuorovaikutus. Vuorovaikutuksen tulee olla avointa ristiriitaisten tulkintojen välttämiseksi.

Tilatasolla yhteistyötä toivottiin nuorisotyön tutustumisen kannalta ja nuorisotilojen hyödyntämisen mahdollistaminen koulupäivän aikana nähtiin tärkeäksi. Yhteisöllisyyden sekä osallisuuden lisäämisen nähtiin tapahtuvan menetelmätasolla. Näitä olivat muun muassa ryhmäyttäminen, leirikoulutoiminta, yhteisten tuntien pitäminen, jotka auttavat syrjäytymisen ehkäisyssä, me-hengen nostattamisessa sekä sosiaalisuuden kasvattamisessa.

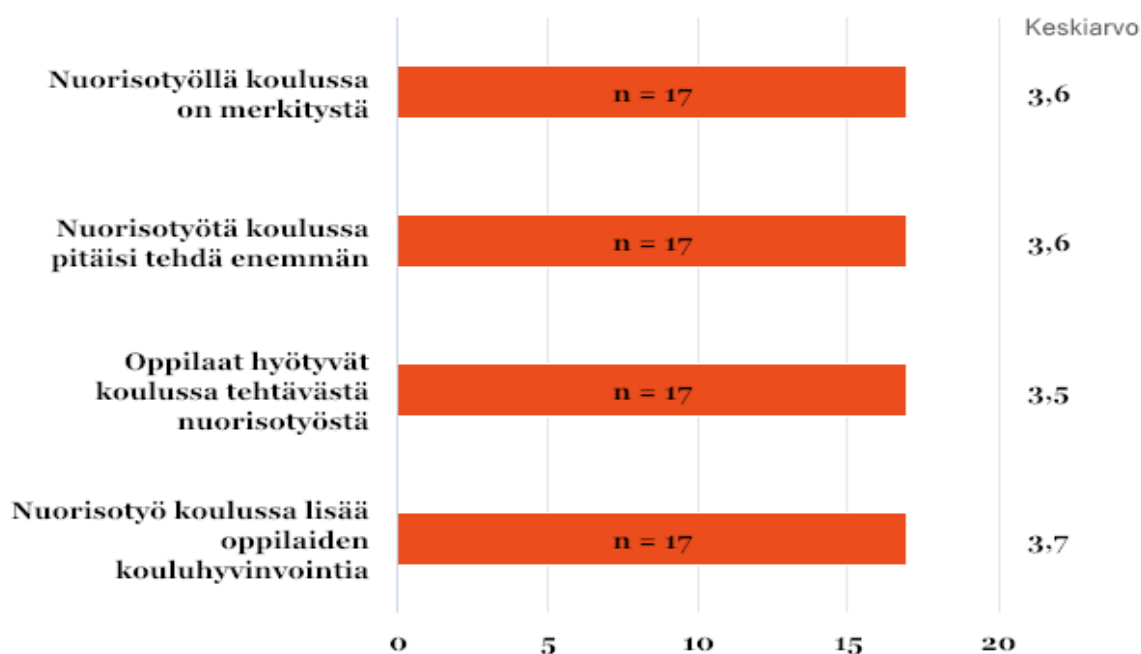
Kaksi ehkä vastauksen antaneista kysymykseen, Pitäisikö koulun henkilökunnan tehdä yhteistyötä nuoriso-ohjaajan kanssa?, antoivat lisävastauksen kysyttäessä, minkälaista yhteistyötä. He toivoivat yhteistyöntekemistä tapahtumien ja teemapäivien organisoinnissa sekä nuoriso-ohjaajaa toivottiin mukaan opetustilanteisiin mahdollisuuksien mukaan ja konsultointiavuksi.

Pienryhmän nuorilla olisi osa valinnaisista mahdollisuus muuttaa koulupäivän aikana tapahtuvaksi harrastukseksi, mikä voitaisiin toteuttaa nuoriso-ohjaaja /opettaja työparina käyttäen apuna kolmannen sektorin toimijoita. -V

5.3 Koulussa tehtävän nuorisotyön tarpeellisuus nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi

Kyselyssä olleessa monivalintakohdassa vastaajat saivat valita parhaiten omaa mieltä kuvaavan vaihtoehdon neljästä eri vastauksesta (Kuvio 3.). Kysymyksessä selvitin koulussa tehtävän nuorisotyön merkityksellisyyttä, nuorisotyön lisäämistä kouluun, oppilaan hyötymistä nuorisotyöstä ja sen vaikutusta kouluhyvinvointiin.

Vastauksien mediaani keskiarvo asettui 3,5 sekä 3,7 välille, asteikolla 0- 4. Vastaajien vastatessa nuorisotyön vaikutuksesta oppilaiden kouluhyvinvointiin jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä, heille ilmestyi lisäkysymys, miten hyvinvoinnin lisääntyminen mielestäsi näkyy? Vastaajista 15 (n=17) antoi tähän sanallisen vastauksen ja kaksi ei osannut kertoa miten hyvinvoinnin lisääntyminen oppilaissa näkyy, vaikka olivat sitä mieltä. Monivalintakohdan vastaukset, kirjalliset vastaukset sekä haastattelut tukivat koulussa tehtävän nuorisotyön tärkeyttä ja sen positiivista vaikutusta oppilaisiin.

Kuvio 5. Valitse mielestäsi paras vaihtoehto. 1. Täysin eri mieltä 2. Jokseenkin eri mieltä 3. Jokseenkin samaa mieltä 4. Täysin samaa mieltä

Koulun henkilökunnan mielestä oppilaat hyötывät koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Nuorisiohjaajat nähdään koulussa olevien välittävien aikuisten lisäresurssina, joihin

nuoret voivat turvautua hyvässä hengessä, niin kouluasioissa kuin vapaa-ajan asioisakin. Tämä antaa tilaisuuden vuorovaikutukselle vapaa-ajalta tuttujen ihmisten kanssa, joten elämässä olevia haasteita pystytään selvittämään myös koulupäivän aikana sellaisten ihmisten kanssa, joilla nähdään olevan kokonaisvaltainen näkemys nuorista niin koulu- ja vapaa-ajalta.

Nuorisotyö voi tarjota nuorille turvallisen ympäristön viettää aikaa - myös koulupäivän aikana turvallisten aikuisten läsnäolo nuoria varten on tärkeää ja voi tarjota nuorille hyväksytyksi tulemisen kokemuksen. -V

Parasta on luottamuksen saavuttaminen nuoriso-ohjaajien kanssa. Ne näkee vapaa-aikana näitä ihmisiä. Se voi olla ettei vapaa-aikana ole sellaista selvää ihmistä joka pystyis niitä aina ohjaamaan tai auttamaan, kun niillä kysymyksiä. - H1

Nuoriso-ohjaajien järjestämät tapahtumat koululla nähdään vaikuttavan positiivisesti nuorten kokonaishyvinvointiin sekä koulussa viihtyvyyteen. Niiden koetaan tuovat vaihtelua koulupäivään varsinaisten oppituntien lisäksi. Välitunneilla tapahtuva toiminta nähdään oppitunneilla oppilaiden vireystason nousuna, aktiivisena osallistumisena sekä keskittymiskyvyn parantumisenä, joka lisää työrauhaa luokassa sekä helpottaa ryhmässä toimimisen mahdollisuuksia.

Kun on ollut jotain mielekästä välitunnilla, oppilaista huomaa että hymyilevät enemmän -V

Koulun henkilökunnan mielestä hyvinvoinnin lisääntyminen näkyi monella eri tavalla. Nuoren mieliala nähtiin positiivisempänä ja he olivat hyväntuulisempia nuorisotyön järjestämän välituntitoiminnan jälkeen. Nämä vaikuttavat osaltaan nuorten sosiaalisuuden lisääntymiseen sekä nuoren uskaltamiseen lähestyä aikuisia tukea tarvittaessa.

Oppilaat jaksavat olla koulussa, kokevat kouluun tulemisen ja siellä olemisen mielekkäänä. Jaksavat tukea myös toisiaan, selvittävät aktiivisesti omia riitoja eivätkö jää vellomaan ikävissä asioissa. Mielialaoireita on vähemmän ja ne menevät vähemmällä puuttumisella nopeammin ohi. Opiskelumotivaatio säilyy ja innostus oppimiseen on olemassa. -V

Nuorisotyön tekemisen koulussa nähtiin myös osaltaan lisäävän nuorten osallisuutta sekä vahvistavan yhteisöllisyyden tunnetta, me-hengen kasvamista.

Uskon, että mikä tahansa nuoria osallistava toiminta koulussa parantaa hyvinvointia, mahdollisuus osallistua aktiviteetteihin, tapahtumiin ja olla mukana toiminnassa edesauttaa hyvinvointia. -V

Jaakkolan mukaan yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukeminen on tärkeä osa työskentelyä. Hänen työtehtäviinsä kuuluu ennaltaehkäisevätyö. Kouluviihtyvyyttä parannetaan nuoria osallistavilla keinoilla muun muassa välituntitoiminnoilla.

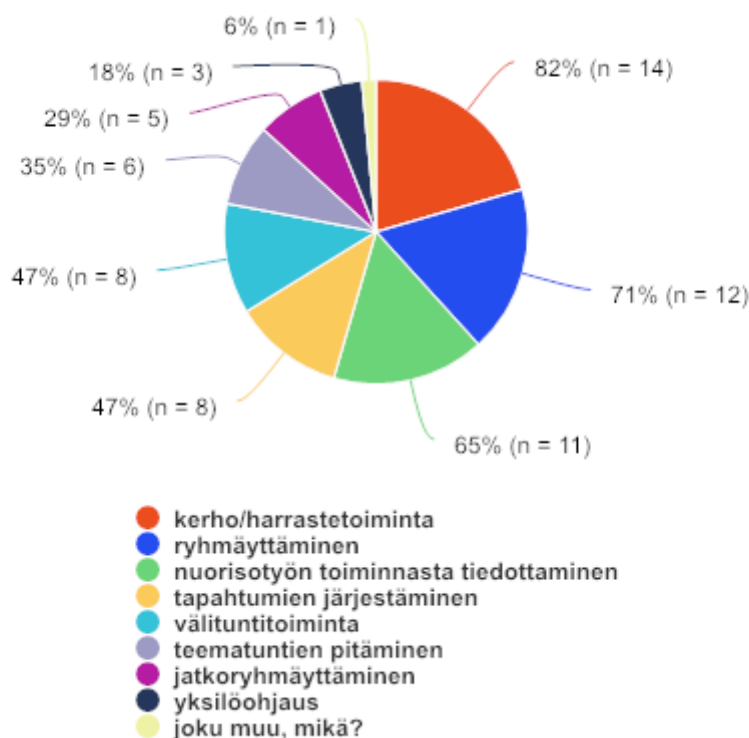
Haastattelussa koulukuraattori Laura Kairittu kertoi yhteistyön lisäämisen olevan tärkeää tämän kevään kriisi- ja poikkeustilanteen vuoksi.

Ensi syksynä yhteisöllistä työtä pitää varmaan tehdä entistä enemmän. Oppilailla on keväällä vaikeuksia pysyä mukana tehtävissä ja oppimisen haasteet ovat kovia. Tämä tuo levottomuutta koululle ihan eri tavalla koulun alkaessa. Resursseja tarvitaan syksyllä varmaan enemmän kuin koskaan. -H2

5.4 Koulussa tehtävän nuorisotyön tärkeimmät työmuodot

Kyselyssä selvitin, mitkä ovat koulun henkilökunnan mielestä koulussa tehtävän nuorisotyön tärkeimmät työmuodot (Kuvio 4). Vastaajat saivat valita monivalintakysymyksessä neljä omasta mielestä tärkeintä nuorisotyön muotoa koululla. Vaihtoehtoja oli yhdeksän. Yhtenä vaihtoehtona sai kertoa omavalintaisen vastauksen.

Vastauksissa oli paljon hajontaa jokaisen vastausvaihtoehdon saadessa ääniä. Tämä kertoo koulussa tehtävän nuorisotyön moninaisista toimintamuodoista, mahdollisuuksista sekä tarpeesta vastata erilaisiin tehtäviin. Neljästä eniten saanneista äänistä tärkeimmäksi tehtäväksi noussut, oli työmuodoista ainut mitä ei tällä hetkellä yhteinäiskoululla tehdä.

Kuvio 6. Koulussa tehtävän nuorisotyön tärkeimmät tehtävät

Kerho/harrastetoiminnan pitäminen nousi eniten ääniä saaneeksi työmuodoksi. Mielienkiintoiseksi vastauksen tekee ettei Uudenkaupungin yhtenäiskoululla nuorisopalvelut tällä hetkellä järjestä kerho/harraste toimintaa. Nouseeko vastaus koulun tarpeesta järjestää kerho/harrastetoimintaa nuorille, eikö koulun omat resurssit riitä niiden järjestämiseen ja halutaanko nuorisopalveluiden resursseja lisätä näiden tuottamiseen.

Ryhmäyttäminen nousi toiseksi vastaajien kesken toiseksi tärkeimmäksi työmuodoksi. Nuorisopalvelut ovat pitäneet vuosittain tuleville seitsemäsluokkalaisilla ja heidän opettajilleen ryhmäyttämispäivän, jonka tarkoituksena on tutustua toisiin oppilaisiin, tulevaan opettajaan ja luoda yhteishenkeä. Luokat ovat myös käyneet tutustumassa nuorisotilaan ja nuorisopalveluiden toimintaan. Jatkoryhmäytyksiä on tarpeen vaatiessa tehty, kun opettajan huoli luokan yhteishengestä on ilmennyt.

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kannalta ryhmäyttämisen jatkaminen olisi tärkeää. Tukisi kokoryhmää siinä. -H2

Nuorisotyön toiminnasta tiedottaminen nousi vaihtoehtoista kolmanneksi. Nuorisopalveluilla on tällä hetkellä koululla opettajan huoneen vieressä käytössä seinätilaa, josta löytyy nuorisopalveluiden yhteistiedot, tulevat tapahtumat sekä muut tiedotteet nuorille. Nuoret ja koulun henkilökunta löytävät tiedot helposti yhdestä paikasta. Yhteistyön tekemisen kannalta tiedottaminen vastavuoroisesti on avain asemassa.

Neljänneksi eniten ääniä saivat tapahtumien järjestäminen sekä välituntitoiminta. Tällä hetkellä koulussa tehtävä menetelmätaso tapahtuu pääsääntöisesti pitkällä ruokavälitunnilla tapahtuvaksi toiminnaksi.

Lisää aktiivisuutta opettajilta ja nuoristyöltä. Yhteisiä retkiä ja tapahtumia enemmän. -V

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tässä luvussa esittelen kehittämistyön tuloksena syntyneet kehittämis ehdotukseni Uudenkaupungin nuorisopalveluille. Kehittämis ehdotukset ovat tärkeä osa opinnäyte työtäni. Kehittämis ehdotukseni muodostuvat keräämästäni tutkimusmateriaalista tietoperustaan peilaten.

Vaikka toteutin opinnäytetyöni Uudenkaupungin nuorisopalveluille, näen kehittämisehdotuksien hyödyntävän muita ammattialalla toimivia. Kehittämis ehdotukset jäävät Uudenkaupungin nuorisopalveluille käytettäväksi heidän tekemän kehittämistyön tueksi. Kehittämis ehdotukset eivät pelkästään palvele nuorisopalveluita, vaan Uudenkaupungin yhtenäiskoulu sekä muut Uudenkaupungin koulut voivat käyttää niitä hyödyksi sekä muut asiasta kiinnostuneet. Toivon nuorisopalveluiden saavan opinnäytetyöstäni lisää intoa työnsä kehittämiseen.

Kehittämis ehdotukseni perustuvat helposti toteutettavuuteen. Kehittämis ehdotukset eivät sulje toisiaan pois, vaan päinvastoin tukevat toisiaan. Tärkeimmäksi työkaluksi niissä nousee tahtotila oman työnsä kehittämiseen ja eteenpäin viemiseen. Työyhteisössä työn kehittämiseen vaaditaan kaikkien työntekijöiden aitoa kiinnostusta sekä yhteistä tavoitteellista työskentelyä asioiden eteenpäin viemiseksi. Vanhojen toimintamallien kriittinen tarkastelu sekä uusien toimintamallien luomien on tärkeä osa työn kehittämistä.

Nuorisotyön tunnettavuuden lisääminen

Ensimmäiseksi kehittämisehdotukseksi nousi nuorisopalveluiden koulussa tehtävän nuorisotyön näkyvyyden sekä nuorisotyön tarkoituksen tietoisuuden lisääminen koulun henkilökunnalle.

Näkyvyyden ja tunnettavuuden lisäämisen puolesta kertoo kyselyn vastaukset. Kyselyn alhainen vastausmäärä voi kertoa koulussa tehtävän nuorisotyön vieraudesta koulun henkilökunnan keskuudessa. Nuorisotyön parempi tunnettavuus olisi voinut lisätä vastausten määrää.

Vastaajista yksi kertoi, ettei tiennyt koulussa tehtävän nuorisotyötä. Vastauksista pystyi päättämään, että koulussa tehtävästä nuorisotyöstä tietäneet vastasivat kyselyyn

helpommin. Lisäksi he olivat vastausten perusteella tehneet jo yhteistyötä nuoriso-ohjaajien kanssa.

Nuorisotyön tunnettavuuden lisääminen luo pohjaa yhteistyön tekemiselle. Jotta päästään yhteistyön kehittämisvaiheeseen täytyy yhteistyökumppaneilla olla tietoa nuorisotyön tavoitteista sekä toimintamalleista. Nuorisotyön tunnettavuutta voidaan lisätä monin eri keinoin. Nostan muutamia ehdotuksia esiin, jotka voisivat mielestäni olla toimivia nuorisopalveluiden kannalta.

Nuorisopalveluiden toiminnan esittely koko koulunhenkilökunnalle lisäisi tietoisuutta nuorisotyöstä. Nuoriso-ohjaajien olisi hyvä olla paikalla, jotta kasvot ja nimet tulevat tutuiksi. Nuorisopalvelut ovat esittäytyneet lukuvuoden 2019 alkaessa koulun henkilökunnalle. Vuosittainen esittäytyminen tavoittaisi uudet opettajat ja palauttavat mieleen nuorisopalveluiden työntekijät. Nuorisopalveluiden toiminnan esittelyä ja varsinkin koulussa tehtävän nuorisotyön tarkoitusta olisi hyvä päästä esittelemään veso-päiville, koska paikalla on koko koulun henkilökunta.

Veso-päivät ovat opettajien suunnittelu- ja koulutuspäiviä. Viimeksi nuorisopalvelut olivat mukana, mutta aikaa heille oli varattuna kovin vähän. Tästä syystä olisikin hyvä virittää keskustelua sivistyspalveluiden kanssa, jotta aikaa esittelylle saataisiin lisää. Opinnäytetyön tulokset tukevat tätä asiaa, joten niitä kannattaisi hyödyntää lisää aikaa neuvoteltaessa.

Harjoittelujaksojeni aikana havainnoin koulussa tehtävän nuorisotyön muutosta tavoitteellisempaan suuntaan. Käynnit kouluilla ovat lisääntyneet, samoin käytössä oleva työaika. Uuden nuoriso-ohjaajan palkkaaminen on tuonut lisää resursseja koululle suunnattuun työhön. Nykyään koululla työskennellään pääsääntöisesti työparin kanssa, kuin vuosi sitten koululla oli vain yksi nuoriso-ohjaaja käymässä.

Opinnäytetyön kyselyn lähtiessä henkilökunnalle oli uudenlaista työskentelyä koulussa toteutettu vasta noin kahdeksan kuukauden ajan. Näkyvyyden sekä tunnettavuuden lisääminen vaatii aikaa ja resursseja. Tämän hetkisiin käytettävissä oleviin resursseihin nähden koen nuorisotyön näkyvyyden ja tunnettavuuden lisääntyneen nuorten keskuudessa. Tietoisuuden saattaminen henkilökunnalle vaatii vielä lisätyön tekemistä. Yhteistyön rakentamisella koulun henkilökunnan saadaan tietoisuutta lisättyä.

Ajan lisääminen koulussa tehtävään nuorisotyöhön tuo tunnettavuutta lisää. Nuorisopalvelut voisivat mahdollisuuksien mukaan vielä enemmän lisätä aikaa koulu työskentelylle. Tuloksien mukaan tarvetta koulun henkilökunnan mielestä siihen olisi. Tämä vaatii nuoriso-ohjaajien työajan uudelleen järjestelyä sekä mahdollisesti työntekijäresurssien lisäämistä nuorisopalveluille tulevaisuudessa.

Tavoitteellisen yhteistyön rakentaminen

Toiseksi kehittämissuunnitelmaksi nostan yhteistyön lisäämisen nuorisopalveluiden ja yhtenäiskoulun välillä. Tällä hetkellä yhteistyötä tehdään eniten seitsemäsluokkalaisten opettajien kanssa ryhmäytymispäivillä. Kuraattorin ja psykologin kanssa vaihdetaan kuulumisia. Kyselyssä nousi eniten esiin tarve yhteistyön lisäämiselle.

Tavoitteelliseen yhteistyön tekeminen nuorten hyvinvoinnin lisäämisen kannalta on oleellista. Yhteistyön tekeminen lisää työn vaikuttavuutta yhteisiin nuoriin. Pääleikkäisten työn tekeminen haastaa turhaan käytössä olevia resursseja. Yhteistyön tekemisen tapoja on monia, mutta yhteistyön tekeminen kannattaa aloittaa pienistä asioista. Yhteistyötä voidaan lisätä nuorisopalveluiden mukaan ottamisella erilaisiin palaveriin mukaan. Tämä tuo lisää tunnettavuutta nuorisotyöstä ja lisäksi yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Näen tärkeäksi avoimen keskusteluyhteyden avaamisen kummankin osapuolen välillä. Kyselyn vastausten perusteella huomasin nuorisopalveluilla ja koululla olevan hieman erilaiset ajatukset koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Kyselyn tulokset kertovat moninaisista odotuksista nuorisotyötä kohtaan. Koulun ja nuorisopalveluiden toimintakulttuurit ovat erilaisia johtuen perustehtävistään. Toistensa osaamisen ja vahvuuksien tiedostaminen tuo helpotusta yhteistyön tekemiseen.

Yhteiset suunnittelu palaverit toisivat kummankin toimijan näkemykset ja tarpeet kuulluksi. Mitkä ovat kummankin toiveet ja tarpeet koulussa tehtävälle nuorisotyölle? Miten voisimme yhdessä parantaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, kummankin toimijan välillä sekä nuorten kohdalla? Mitkä ovat ne resurssit, jotka ovat tällä hetkellä käytössä ja mihin niitä voidaan suunnata? Koulussa tehtävä nuorisotyö voisi keskittyä sovitusti yhdessä sovittuihin tavoitteisiin, joihin nuorisotyöllä pyritään vaikuttamaan.

Koulussa tehtävän nuorisotyön kirjaaminen koulun opetussuunnitelmaan, toisi vaikutta nuorisotyön tekemiseen sekä sen arvostus koulumaailmassa voisi lisääntyä. Opetussuunnitelmaan kirjaamisen hyötynä olisi koulussa tehtävän nuorisotyön selkeät tavoitteet ja raamit, jotka helpottavat työntekemistä. Lisäksi näin nuorisotyö saadaan tulemaan osaksi koulun arkea virallisena ja yhdenvertaisena toimijana.

7 LOPUKSI

Aikaisemmin opinnäytetyössä mainitun THL:n kouluterveyskyselyn tuloksien mukaan nuorten hyvinvoinnista tulee olla huolissaan ja toimenpiteitä sen edistämiseksi vaaditaan. Nuorisopalvelut vastaavat omalta osaltaan hyvinvoinnin lisäämisestä kouluyhteisön lisäksi. Kehittämistyön tuloksien mukaan koulussa tehtävän nuorisotyön nähdään vaikuttavan nuorten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä lisäävänä työnä. Tästä syystä koulussa tehtävän nuorisotyön panostusta hyvinvointiin ei tulisi vähätellä, vaan yhteistyötä koulun kanssa tulisi lisätä sekä muuttaa tavoitteellisempaan suuntaan.

Opinnäytetyön tulokset on tarkoitus esitellä nuorisopalveluiden henkilökunnalle yhteisessä henkilökunnan palaverissa. Opinnäytetyön tulokset olisi hyvä saada koulun henkilökunnan tietoisuuteen. Tämä voidaan tehdä mahdollisuuksien mukaan vesopäivillä, sopimalla yhtenäiskoulun rehtorin kanssa sopiva esittelypäivä esimerkiksi opettajien kokoukseen tai hyvinvointityöryhmän kokoukseen. Tilaajan mielestä opinnäytetyö oli mielenkiintoinen. Nuoriso-ohjaajan mielestä opinnäytetyöstä tulee tulevaisuudessa olemaan hyötyä yhteistyön lisäämisen kannalta.

Opinnäytetyön merkitystä ammattialalle ei voida vähäksyä nuorten hyvinvoinnin kannalta. Mitä enemmän ennaltaehkäisevää työtä nuorten hyvinvoinnin eteen tehdään, sitä vähemmän yhteiskunnan resursseja joudutaan tulevaisuudessa käyttämään niin kutsuttuun korjaavaan työhön. Ennaltaehkäisevään työhön onkin yleisen linjauksen mukaan panostettu, mutta lisää työtä sen eteen tarvitaan.

Jatkoehdotuksena kehittämis ehdotuksieni lisäksi olisi mielestäni aihetta selvittää, mitä mieltä yhtenäiskoulun nuoret ovat tällä hetkellä koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Mitkä ovat heidän toiveensa sekä kehittämis ehdotuksensa koulussa tehtävää nuorisotyötä kohtaan. Tällöin nuorten oma ääni heihin kohdistuvasta työstä saadaan kuuluviin sekä nuorten osallisuutta ja sen tunteen lisäämistä saadaan lisättyä.

Olisi erittäin tärkeää saada luotua nuorille vaikuttamismahdollisuuksia heitä kohtaan kohdistuvassa työssä, sillä he ovat niitä, joiden tarpeesta työtä tehdään. Mahdollisesti kyselyn muodossa tehtävä selvitys auttaisi nuorisopalveluita kehittämään koulussa tehtävää nuorisotyötä eteenpäin. Tämä helpottaisi yhteistyön tekemistä nuorisopalveluiden sekä koulun välillä, kun nuorten omat tarpeet tulevat tunnistetuksi ilman ammattilaisten näkökulmaa.

LÄHTEET

- Aaltonen, Marjo, Vihunen, Riitta & Ojanen, Tuija & Vilen, Marika 2003. Nuoren aika. 2. uud. p. Porvoo; Helsinki: WSOY.
- Allianssi 2018 a. Nuorisotyö tuo kouluihin lisää yhteisöllisyyttä. Viitattu 7.1.2020. <https://www.alli.fi/uutiset/nuorisotyö-tuo-kouluihin-lisaa-yhteisollisyytta>
- Allianssi 2020. Viitattu 9.1.2020. <https://www.alli.fi/>
- Aluehallintovirasto 2020. Viitattu 22.3.2020. <https://www.avi.fi/web/avi/etsiva-nuorisotyö>
- Cederlöf, Petri, Hoikkala, Tommi, Kuivakangas, Johanna & Tiilikka, Elina 2017. Kenen nuorisotyö?: Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia: Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 14. uud. p. Helsinki: WSOYpro.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino. Verkkokirja.
- Hakoluoto, Tanja & Jukkala, Tarja & Lämsä, Tero 2014. Nuorisotyö koulussa. Yhteisöllistä kasvatuskumppanuutta. Humanistinen ammattikorkeakoulu Verkko Sarja F. Katsauksia ja aineistoja 28 ISBN 978-952-456-182-2 ISSN 1799-5655
- Harinen, Päivi & Halme, Juha 2012. Hyvä, paha koulu. Kouluhuvinvointia hakemassa. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 56. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/hyva_paha_koulu.pdf
- Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita
- Heikkinen, Eino & Tuomi, Jouni 2000. Suomalainen elämäntietä. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu & Kyrönlampi, Taina 2012. MoSpa: Nuorisotyön monialaisuutta kehittämässä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Verkkokirja.
- Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.
- Isoherranen, Kaarina 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Verkkokirja. Helsinki: WSOY.
- Jalonen, Riikka & Heinonen, Laura 2019. Kaikki mukana? Yhdenvertaisuussuunnitelman opas nuorisotyöhön. 2. painos. Oulu: Koordinaatti, Oulun kaupunki. Viitattu 20.3.2020. <https://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/kaikki-mukana.pdf>
- Jyväskylän yliopisto 2020. Viitattu 10.2.2020. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-paama>
- Kanuuna. Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus 2020. Viitattu 15.1.2020. <https://www.nuorisokanuuna.fi/index.php/fi>

Kiilakoski, Tomi 2014. Koulu on enemmän: Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie & Nieminen, Juha 2015. Miksi nuorisotyötä tehdään?: Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu: Nuorisotutkimusseura : Nuorisotutkimusverkosto. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/106142/978-952-456-203-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koirikivi, Minna & Virkkala, Sari & Heikkilä, Jonna 2018. # Nuorisotyö koulussa yhdessä ja yhteistuumin! Nuorisotyön ja koulun yhteistyötä OSAVA-hankkeen pilottikouluilla <https://osavablog.files.wordpress.com/2018/05/nuorisotyc3b6koulussa-yhdessc3a4-ja-yhteistuumin-opas1.pdf>

Koivisto, Kaisa & Rautakoski, Pertti 2013. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen kouluyhteisössä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 10. Hakupäivä 7.2.2019. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201306053843>

Koivisto, Kaisa, Ojala, Jukka & Rautakoski, Pentti 2015. Lasten ja nuorten vahvuuksien ja osallisuuden edistäminen kouluyhteisössä. Teoksessa L. Kiviniemi, K. Koivisto & K. Koivunen (toim.) Yhteistyössä koulutusta, työelämää ja aluetta kehittämässä. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 29. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2015102115011>.

Kolehmainen Marjo 2013. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö – Nuorisotyöntekijä koulussa on kasvattaja ristiaallossa. Teoksessa Humanistinen ammattikorkeakoulu & Kylmäkoski, M. 2013. Avauksia yhteisöjen osaamisen kehittämiseen: Yhteisöpedagogit (YAMK) muutoksen mahdollistajina. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina 2014. Nuorisotyötä koulussa: Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.3.2020. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/05/Nuorisotyota-koulussa-web.pdf>

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen Pauliina. 2013. Nuorten yhteisöllinen tukeminen. Kouluterveyspäivät 18.9.2013 Slideshow. Viitattu 17.2.2020 <https://www.slideshare.net/Kouluterveyskysely/lahtinen>

Komonen, Katja & Suurpää, Leena & Söderlund, Markus 2012. Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kuntalaki (410/2015)

Kuntaliitto 2020. Nuorisotyön asema lainsäädännössä. Viitattu 10.2.2020. <https://www.kuntaliitto.fi/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotyö/nuorisotyön-asema-lainsäädännössä>

Lastensuojelulaki (417/2017).

Nuorisolaki (1285/2016).

Nuorten akatemia 2020. Viitattu 20.2.2020. <https://www.nuortenakatemia.fi/nuorisotyöntekijat-kunnan-osallisuuden-asiantuntijoina/>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo. 2014. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro

Opetushallitus 2014. Perusopetuksen suunnitelman perusteet 2014. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Opetushallitus 2020. Viitattu 5.2.2020 <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:22. Opetus- ja koulutussanasto (OKSA) Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sanastokeskus TSK. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Helsinki 2018 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160797/okm22.pdf>

Osaamiskeskus Koordinaatti 2019. Viitattu 29.12.2019 <https://www.koordinaatti.fi/fi/koordinaatti>

Perusopetuslaki (628/1998).

Perustuslaki (713/1999).

Pirkola, Esa 2020. Sihy rakentaa siltoja ja purkaa aitoja – pedagogiikka vai pedakomiikka. Viitattu 20.3.2020. <https://reksinlokikirja.blogspot.com/>

Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita: Nuorisotyön eettinen näkökulma. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu - Humak

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Suomen kuntaliitto 2019. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2019. Viitattu 19.1. 2020 <http://shop.kuntaliitto.fi/download.php?filename=uploads/kunnallinennuorisotyö.pdf>

Suomen YK-liitto. Viitattu 16.1.2020. https://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/lapsen_oikeudet_paino.pdf

THL. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2019. Hyvinvointiarena 2019 -koulutustapahtuma 17.–18.9.2019 Helsingin Messukeskus. Videotallenne Viitattu 10.1.2020. <https://www.youtube.com/watch?v=gJ2kCOUoxPo>

THL. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2020. Lasten ja nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet. Viitattu 10.1.2020. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/johtamisen_tueksi/lasten_ja_nuorten_vaikuttamismahdollisuudet

Tuominen, Kari 2011. Benchmarking Pähkinässä: Näin Benchmarking-tutkimus toimii. Turku: Benchmarking Ltd Oy

Uusikaupunki 2020. Viitattu 22.3.2020 <https://uusikaupunki.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/nuoriso>

Uusikaupunki 2015 b. Uudenkaupungin kaupungin kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden strategia vuosille 2015- 2020 Viitattu 14.1.2020 https://uusikaupunki.fi/sites/default/files/kaupunki_ja_hallinto/kunuli_palveluiden_strategia2015-2020.pdf

Uusikaupunki 2015 a. Opetus- ja kasvatuslautakunta 2015. Uudenkaupungin opetus- ja kasvatuspalveluiden strategia vuosille 2015-2020. Viitattu 20.1.2020. https://uusikaupunki.fi/sites/default/files/kaupunki_ja_hallinto/opkas_palvelujen_strategia2015-2020.pdf

Vakka-Suomen seutukunta. pöytäkirja 1/2013 1 Viitattu 8.1.2020. <https://docplayer.fi/20637830-Vakka-suomen-seutukunta-poytakirja-1-2013-1.html>

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012)

Vehviläinen, Jukka. 2002. Moniammatillinen nuorisotyö: Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Kauniainen: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Vincit Oy 2020. Viitattu 17.3.2020. <https://www.vincit.fi/>

Vuorinen, Tero 2013. Strategiakirja: 20 työkalua. Talentum: Helsinki. (sähkökirja)

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 Viitattu 17.1.2020 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325>

HAASTATTELUT

Haastattelut tehnyt Katja Kuokkanen.

Rantanen, Kati 2020. Uudenkaupungin yhtenäiskoulun erityisopettaja, 22.3.2020. Puhelinhaastattelu.

Kairittu, Laura 2020. Uudenkaupungin yhtenäiskoulun koulukuraattori (sijainen), 7.4.2020. Internet videohaastattelu.

LIITTEET

Liite 1: Webropol-verkkokysely

1. Olen *

- ☐ opetushenkilöstöä
- ☐ joku muu koulun henkilökunnasta

2. Olen toiminut koulussa *

- ☐ alle vuoden
- ☐ 1-5 vuotta
- ☐ 5-10 vuotta
- ☐ yli 10 vuotta

KOULUSSA TEHTÄVÄN NUORISOTYÖN NÄKYVYYS

3. Tiesitkö, että koulussa tehdään nuorisotyötä? *

- ☐ kyllä
- ☐ en

4. Tiedätkö nuorisoohjaajan nimen? *

- ☐ kyllä
- ☐ ei

5. Pitäisikö koulun henkilökunnan tehdä yhteistyötä nuorisoohjaajan kanssa? *

- ☐ kyllä
- ☐ ei
- ☐ en osaa sanoa

6. Miksi yhteistyö ei ole tärkeää?

7. Minkälaista yhteistyötä? *

8. Oletko itse tehnyt nuoriso-ohjaajan kanssa yhteistyötä? *

- ☐ kyllä
- ☐ ei
- ☐ en osaa sanoa

9. Minkälaista yhteistyötä olet tehnyt? *

NUORISOTYÖN TEHTÄVÄT KOULUSSA?

10. Mitkä ovat mielestäsi nuorisotyön tärkeimmät tehtävät koulussa ? (valitse 4 eri vaihtoehtoa) *

- ☐ tapahtumien järjestäminen
- ☐ yksilöohjaus
- ☐ teematuntien pitäminen
- ☐ kerho/harrastetoiminta
- ☐ välituntitoiminta
- ☐ ryhmäyttäminen
- ☐ nuorisotyön toiminnasta tiedottaminen
- ☐ jatkoryhmäyttäminen
- ☐ joku muu, mikä?

11. Valitse mielestäsi paras vaihtoehto

1. Täysin eri mieltä 2. Jokseenkin eri mieltä 3. Jokseenkin samaa mieltä 4. Täysin samaa mieltä

	1 	2 	3 	4
Nuorisotyöllä koulussa on merkitystä *	☐	☐	☐	☐
Nuorisotyötä koulussa pitäisi tehdä enemmän *	☐	☐	☐	☐
Nuorisotyön pitäisi olla koululla jokapäiväistä *	☐	☐	☐	☐
Nuorisohjaajalla olisi hyvä olla oma toimipiste koululla *	☐	☐	☐	☐
Koulun ja nuorisopalveluiden yhteistyö on riittävää *	☐	☐	☐	☐
Oppilaat hyötyvät koulussa tehtävästä nuorisotyöstä *	☐	☐	☐	☐
Nuorisotyö koulussa lisää oppilaiden kouluhyvinvointia *	☐	☐	☐	☐
Nuorisotyöstä koululla on haittaa *	☐	☐	☐	☐

12. Miten hyvinvoinnin lisääntyminen mielestäsi näkyy? *

13. Mitä haittaa? *

14. Pitäisikö mielestäsi nuorisohjaajan olla koululla? *

- ☐ joka päivä
- ☐ 2-3 krt viikossa
- ☐ kerran viikossa

15. Onko koulussa tehtävässä nuorisotyössä kehitettävää? Miten pitäisi kehittää?

16. Jäikö jotain oleellista kysymättä? Haluatko kertoa vielä jotain muuta? Tähän voit kirjoittaa vapaasti.

Liite 2: Uudenkaupungin yhtenäiskoulun henkilökunnan haastattelurunko

Haastattelurunko yksilöhaastatteluihin Uudenkaupungin yhtenäiskoulun henkilökunta

- Nuorisopalvelut ovat tehneet yhtenäiskoulun yläkoulun puolella nuorisotyötä eri tavalla, oletko huomannut asian?
- Millä tavalla se mielestäsi näkyy?
- Olisiko jotain voinut tehdä toisin?
- Miten nuorisopalvelut ovat mielestäsi onnistuneet koulussa tehtävässä nuorisotyössä?
- Mikä mielestäsi parasta koulussa tehtävässä nuorisotyössä?
- Mitkä ovat mielestäsi koulussa tehtävän nuorisotyön mahdollisuudet?
- Mitkä näet koulussa tehtävän nuorisotyön heikkouksiin?
- Kuinka nuoriso-ohjaajat voisi osallistua koulun arkeen?
- Miten koulussa tehtävää nuorisotyö voisi kehittää?
- Vaikuttaako mielestäsi nuorisotyö kouluhyvinvointiin?
- Voisiko koulun ja nuorisopalveluiden yhteistyötä kehittää? Millä tavalla?
- Miten nuorisotyön tunnettavuutta voisi lisätä henkilökunnan keskuudessa?
- Mitkä ovat mielestäsi koulun tarpeet, joihin pitäisi tällä hetkellä panostaa?